

Dokument nr. 15:3.

(1996–97)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 16 - 46.

5. november - 2. desember 1996.

Innhold

Spørsmål	Side
16. Fra stortingsrepresentant Oscar D. Hillgaard, vedr. å forhindre en utgliding og uthuling av arbeidsmiljølovens overtidsbestemmelser, besvart av kommunalministeren	5
17. Fra stortingsrepresentant Anita Apelthun Sæle, vedr. kva faktorar det vert lagt vekt på for å verifisere asylsøkjjarar frå Kenya sine påstander om tortur eller annan krenking av menneskerettar, besvart av justisministeren	6
18. Fra stortingsrepresentant Anita Apelthun Sæle, vedr. politiet sine rutiner og måte å handsame asylsøkjjarar på som har fått avslag på sin asylsøknad, besvart av justisministeren	6
19. Fra stortingsrepresentant John I. Alvheim, vedr. omsorgsstønad, besvart av barne-, familie- og administrasjonsministeren	7
20. Fra stortingsrepresentant Syver Berge, vedr. skattekommune for pendlarar, besvart av finansministeren	8
21. Fra stortingsrepresentant Paul Chaffey, vedr. den russiske krysseren Boiki på Skogsøya i Øksnes, besvart av miljøvernministeren	9
22. Fra stortingsrepresentant Hallvard Bakke, vedr. arbeidsplasser og konkurranseevnen, besvart av finansministeren	10
23. Fra stortingsrepresentant Øystein Djupedal, vedr. kirkens konfirmasjonsundervisning besvart av kirke-, utdanning- og forskningsministeren	12
24. Fra stortingsrepresentant Syver Berge, vedr. beiteretter for bjørn og jerv, besvart av miljøvernministeren	13
25. Fra stortingsrepresentant Terje Riis-Johansen, vedr. personregistrering og Schengen-tilknytning, besvart av justisministeren	14
26. Fra stortingsrepresentant Eva Lian, vedr. grensekontroll og Schengentilknytning besvart av justisministeren	15
27. Fra stortingsrepresentant Terje Riis-Johansen, vedr. narkotika og grensekontroll til Beneluxlandene, besvart av justisministeren	15
28. Fra stortingsrepresentant Eva Lian, vedr. kontroll av personer som ikke bor i EU eller Schengen-land, besvart av justisministeren	16
29. Fra stortingsrepresentant John I. Alvheim, vedr. endring av folketrygd- og arbeidsmiljøloven, besvart av barne-, familie- og administrasjonsministeren	16
30. Fra stortingsrepresentant Lisbeth Holand, vedr. asylsøknader og oppholdstillatelse i Norge, besvart av justisministeren	17
31. Fra stortingsrepresentant Reidar Johansen, vedr. div. avgifter til Fiskeridirektoratet og Rikstrygdeverket, besvart av finansministeren og fiskeriministerens	18
32. Fra stortingsrepresentant Sigurd Manneråk, vedr. lønnsutbetaling til fanger fra siste verdenskrig, besvart av forsvarsministeren	19
33. Fra stortingsrepresentant Syver Berge, vedr. endringar i vegtrafikklova slik at det vert innført påbod om bruk av hjelm for hesteryttarar under riding, besvart av samferdselsministeren	20
34. Fra stortingsrepresentant Øystein Djupedal, vedr. at bedrifter gis mulighet til å motta ubrukte norskopplæringsmidler til å arrangere kurs for fremmedspråklige ansatte, besvart av kirke-, utdannings- og forskningsministeren	21

35. Fra stortingsrepresentant Øystein Djupedal, vedr. mulighet for at Midt-Norge får være med i Atmels vurdering av etableringssted for en ny elektronikkfabrikk, besvart av næringsministeren	22
36. Fra stortingsrepresentant Hallgrim Berg, vedr. trafikkproblema og tryggleiken langs Rv52, besvart av samferdselsministeren	23
37. Fra stortingsrepresentant Per Olav Lundteigen, vedr. at amortiseringstilskudd også gis til psykiatriske bygg, besvart av helsesministeren	24
38. Fra stortingsrepresentant Per-Kristian Foss, vedr. omorganisering av Oslo Børs, besvart av finansministeren	25
39. Fra stortingsrepresentant Einar Steensnæs, vedr. at klippekort for Skudenessambandet også skal kunne nyttes i Boknafjordsambandet, besvart av samferdselsministeren	26
40. Fra stortingsrepresentant Hallvard Bakke, vedr. SNF-rapport nr. 26/1994, besvart av finansministeren	27
41. Fra stortingsrepresentant Hallvard Bakke, vedr. internasjonale sammenligninger når det gjelder offentlige utgifter, besvart av finansministeren	27
42. Fra stortingsrepresentant Lars Sponheim, vedr. opprusting og utvidelse av eksisterende kraftverk, besvart av nærings- og energiministeren	29
43. Fra stortingsrepresentant Hallgrim Berg, vedr. takstene ved bomstasjonen i Lier, besvart av samferdselsministeren	30
44. Fra stortingsrepresentant Paul Chaffey, vedr. endringer i Plan- og bygningsloven og EU-tilpasning, besvart av miljøvernministret	32
45. Fra stortingsrepresentant Erik Solheim, vedr. konsulentlønninger og tilleggsgoder i Palestina ifm. bistandsarbeid, besvart av bistandsministeren	33
46. Fra stortingsrepresentant Erik Solheim, vedr. konsulentlønninger i Palestina og om dette forekommer andre steder, besvart av bistandsministeren ..	34

Dokument nr. 15:3.

(1996–97)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 16.

Innlevert 5. november 1996 av stortingsrepresentant Oscar D. Hillgaar.

Besvart 11. november 1996 av kommunalminister Kjell Opseth.

Spørsmål:

«Vil kommunalministeren forhindre at der skjer en utgliding og uthuling av arbeidsmiljølovens overtidsbestemmelser, inkludert maksimaltimetall, og innskjerpe lovens bestemmelser overfor eventuelt berørte offentlige instanser?»

Begrunnelse:

I den senere tid har det fremkommet at det på arbeidsplasser innen offentlig sektor, forsvaret og Luftfartsverket, synes å være usikkerhet omkring tolkningen av arbeidsmiljølovens maksimal grenser for arbeidstid og overtid. Ordinær øvingsvirksomhet eller regelmessige/langtidsplanlagte øvinger synes å være søkt tolket slik at arbeidsmiljølovens (AML) paragraf 49, pkt. d (overtidsarbeide for arbeidskraft med spesiell kompetanse mv.) er søkt koblet til *unntaksbestemmelsene* i paragraf 53, som under henvisning til ulykker mv setter *AML-tidbegrensingen til side*.

Det oppgis at dette i praksis har skjedd ved at det ved ordinær øvingsvirksomhet, eller ved planlagte øvinger, ikke er begrenset medgått overtid og denne overtids forhold til arbeidsmiljølovens overtidsrammer, ref. paragraf 49 og paragraf 50. Det synes ikke å ha skjedd noen svikt i kompensasjonssammenheng, men en svikt i vurderingen av hva som er overtid i arbeidsmiljølovens rammebegrep.

Svar:

Eg viser til Dykkar brev av 5. november 1996.

Fyrst vil eg understreke at eg er oppteken av at arbeidsgjevarane følgjer reglane i arbeidsmiljølova,

anten dette er offentlege eller private verksemdar. Eg ser ingen skilnad mellom desse to områdene når det gjeld målsetjinga om at lovas krav skal følgjast, så fremt lova stiller eins krav.

I hovudregelen gjeld reglane om arbeidstid i arbeidsmiljølova også for offentlege verksemdar.

Når det gjeld reguleringa av arbeidsmiljøet og arbeidstid, for verksemd tilknytt Forsvaret gjeld særskilde reglar. Unntaka har opphav i dei særskilde forholda som gjer seg gjeldande innan desse områda. Mellom anna gjeld særskilde reglar tilknytt arbeidstid for øvingar i feltet. Av kongeleg resolusjon av 17. juni 1977 punkt B II nr 3 følgjer at:

«Feltmessig øvingsvirksomhet som på en realistisk måte har til hensikt å øve Forsvaret i å kunne virke effektivt i en krise- eller krigssituasjon, unntas fra loven».

Vidare følgjer det av kongeleg resolusjon av 1. oktober 1982 at:

«Virksomheter som betjener Forsvaret i tilknytning til feltmessig øvingsvirksomhet, unntas fra lovens kap X. Unntaket gjelder for den periode de militære avdelinger forbereder, gjennomfører og avslutter en øving».

Dette inneber at reglane om arbeidstid i arbeidsmiljølova ikkje gjeld for verksemd tilknytt feltmessige øvingar i Forsvaret. Det følgjer også at mellom anna den verksemd Luftfartsverket driv i tilknytning til øvingane som nemnd foran, er unntatt frå reglane om arbeidstid.

Følgjene av at til dømes arbeid under øvingar som nemnd ovanfor er unntatt frå reglane om arbeidstid, er at dette arbeidet som vanlegvis vert behandla som

overtid etter dei alminnelege reglane om arbeidstid, ikkje skal reknast inn i den overtida som skjer utanfor øvinga.

Når det gjeld flygande personell innan sivil luftfart gjeld ikkje reglane om arbeidstid i arbeidsmiljølova. Det er heller ikkje fastsette andre reglar om arbeidstid for desse arbeidstakarane. Innan dette feltet regulerer tariffavtaler arbeidstida.

Når det gjeld handhevinga av reglane om arbeidstid vil sjølvsagt Arbeidstilsynet på vanleg måte føre tilsyn med dei verksemdene som er omfatta av reglane. Arbeidstilsynet prioriterar dei offentlige på lik linje med dei private verksemdene.

Spørsmål nr. 17.

Innlevert 7. november 1996 av stortingsrepresentant Anita Apelthun Sæle.

Besvart 13. november 1996 av justisminister Anne Holt.

Spørsmål:

«Justisministeren har uttala at ho vil sjå på og setja seg nærare inn i regelverket før ho vil uttala seg om departementet sin praksis med omsyn til utvisning av asylsøkjjarar. Eg tillet meg i denne samanhengen å spørja:

Vil Justisministeren sjå på kva faktorar det vert lagt vekt på for å verifisere asylsøkjjarar frå Kenya sine påstander om tortur eller annan krenking av menneskerettar?»

Svar:

Asylsaker frå Kenya kan i dag verifiserast gjennom vår ambassade i Nairobi/Kenya. Vi har der stasjonert ein eigen utlendingsattaché, som tek seg av dette arbeidet. Utlendingsforvaltninga avgjer kva saker som skal verifiserast. Avgjerande for om slik verifisering kan finna stad er at asylsøkjaren gjev eksakte tidspunkt for overgrep, korrekte namn, stadnamn og adresser. Utlendingsattachéen har bygd opp eit breitt nettverk av mellom anna lokale advokatar, menneskerettsorganisasjonar, herunder FN's høgkommissariat for flyktningar i Nairobi og andre land sine ambassarar, til hjelp i verifiseringsarbeidet. Alle opplysningar vert sjølvsagt handsama slik at søkjarane ikkje skal kunne identifiserast av styresmaktene i heimlandet.

Spørsmål nr. 18.

Innlevert 7. november 1996 av stortingsrepresentant Anita Apelthun Sæle.

Besvart 13. november 1996 av justisminister Anne Holt.

Spørsmål:

«Justisministeren har uttala at ho vil sjå på og setja seg nærare inn i regelverket før ho vil uttala seg om departementet sin praksis med omsyn til utvisning av asylsøkjjarar. Eg tillet meg i denne samanhengen å spørja:

Vil Justisministeren vurdere politiet sine rutiner og måte å handsame asylsøkjjarar på som har fått avslag på sin asylsøknad?»

Svar:

Retningslinjene som gjeld for politiet si handsaming av asylsøkjjarar som har fått avslag på sin søknad skal ivareta ulike omsyn. Først og fremst skal dei ivareta omsynet til at søkjaren kan forlate landet i verdige former.

I tillegg skal reglane, bl.a. ut frå dei krav som flyselskapa stiller, ivareta omsynet til sikker transport.

Justisdepartementet går for tida igjennom retningslinjene som i dag gjeld for uttransportering av asylsøkjjarar. Vi vil i denne samanhengen bl.a. innarbeide et punkt som sikrar at asylsøkjjarar som ikkje reiser frivillig, får rimeleg tid til å pakke og til å ta med seg bagasje.

Spørsmål nr. 19.

Innlevert 7. november 1996 av stortingsrepresentant John I. Alvheim.

Besvart 14. november 1996 av barne-, familie- og administrasjonsminister Sylvia Brustad.

Spørsmål:

«Det forekommer av og til, men heldigvis sjelden, at mindreårige barn blir foreldreløse på grunn av ulykke eller alvorlig sykdom. I noen tilfeller blir da foreldreansvaret og omsorgs-overtagelsen tildelt nærmeste familie, gjerne onkler og tanter, med bakgrunn i barnelovens § 37.

I slike situasjoner kan det være nødvendig at onkel eller tante må være borte fra lønnet arbeid i kortere eller lengre tid, for å ivareta omsorgen og foreldreansvaret på en god måte. Hvilken offentlig støtte/omsorgsstønad kan påregnes i slike tilfeller?»

Begrunnelse:

Undertegnede har mottatt en henvendelse fra et ektepar som kom i den situasjon at de måtte overta foreldreansvaret for to mindreårige barn etter at barnas mor etter meget kort sykdomshistorie døde, og barnas far var i en livssituasjon som gjorde det umulig å overføre omsorgsansvaret til ham. De to angjeldende barn var i alderen 2 1/2 år og 4 1/2 år, og den «nye» moren, tanten, så seg derfor nødt til å ta permisjon fra lønnet arbeid en periode for å ivareta omsorgen for barna i en meget vanskelig livssituasjon.

De «nye» foreldrene, tante og onkel, henvendte seg til det stedlige trygdekantor med spørsmål om en eller annen form for omsorgslønn i en nærmere angitt periode. Dette ble avslått av det stedlige trygdekantor med henvisning til at en tildeling av foreldreansvar, heller ikke i en så spesiell situasjon, kunne likestilles med lov om adopsjon, og at de «nye» foreldrene i dette tilfellet ikke var berettiget noen form for økonomisk stønad.

Jeg finner dette avslaget på søknad om omsorgslønn helt uforståelig, og dypt urettferdig. Om ikke onkel og tante stilte opp, ville omsorgen av de to små barna måttet vært overlatt til det stedlige barnevern, som da igjen måtte plassere barna i fosterhjem, eller barneinstitusjon. En slik offentlig omsorgsovertagelse ville både på kort sikt, og særlig på lang sikt i dette aktuelle tilfellet, koste samfunnet betydelige summer. Jeg mener at adopsjonsloven i spesielle tilfeller som dette må kunne tolkes utvidende eller analogisk, og dermed får anvendelse utover lovens bokstav og ordlyd. Jeg håper derfor at barne- og familieministeren finner en løsning for det aktuelle tilfellet jeg her har omtalt, og jeg imøteser med interesse statsrådets svar.

Svar:

Etter gjeldende rett har personer som overtar foreldreansvaret i medhold av barneloven §§ 36 og 37

verken rett til permisjon etter arbeidsmiljøloven § 32 eller stønad etter folketrygdloven kapittel 3 A. En enslig person som overtar foreldreansvaret, vil imidlertid kunne ha krav på ytelser som enslig forsørger etter bestemmelsene i folketrygdloven kapittel 12, såfremt vilkårene for øvrig er oppfylt.

Rent faktisk er situasjonen der noen overtar foreldreansvaret etter barneloven §§ 36 og 37 sammenlignbar med adopsjon. Ved adopsjon vil barnet normalt rives opp fra sine vante omgivelser og bringes til et nytt hjemmemiljø. Det samme kan være tilfelle når noen overtar foreldreansvaret.

Jeg viser til St prp nr 1 (1996-97) Folketrygden, der det under programområde 28, post 73 fremmes forslag om at personer som overtar omsorgen for barn ved tildeling av foreldreansvaret etter barneloven, skal gis rett til lønnet permisjon på linje med adopsjon.

Mitt departement er i samarbeid med Kommunal- og arbeidsdepartementet i ferd med å utarbeide en odelstingsproposisjon der det blir fremmet forslag om at person(er) som overtar foreldreansvaret i medhold av barneloven §§ 36 og 37, skal gis rettigheter til permisjon og stønad på linje med det som gjelder ved adopsjon. Dette vil kreve endringer i folketrygdloven §§ 3 A-10 og 3 A-14 og arbeidsmiljøloven § 32. De materielle reglene for retten til permisjon og stønad ved adopsjon, skal etter forslaget gjelde tilsvarende for personer som overtar foreldreansvaret.

Forslaget innebærer at personer som overtar foreldreansvaret for barn under 15 år, skal få adopsjonspenger i 39 uker med full lønnskompensasjon eller 49 uker med 80 prosent lønnskompensasjon. Dersom man får foreldreansvaret for mer enn ett barn, forlenges stønadsperioden. Har man valgt en stønadsperiode på 49 uker, blir forlengelsen 7 uker for hvert barn mer enn ett, og har man valgt en stønadsperiode på 39 uker, blir forlengelsen 5 uker for hvert barn mer enn ett.

For å få rett til adopsjonspenger, stilles det krav om at begge foreldrene har vært yrkesaktive med pensjonsgivende inntekt i minst seks av de siste ti månedene før omsorgsovertakelsen. Foreldre som ikke oppfyller vilkåret for å få rett til løpende adopsjonspenger, har etter folketrygdloven § 3 A-14 krav på en engangsstønad, som for tiden utgjør kr 32 138.

Med en endring av arbeidsmiljøloven og folketrygdloven som beskrevet, vil eksempelvis en onkel eller tante som må være borte fra lønnet arbeid for å ta nødvendig omsorg for et barn de har overtatt foreldreansvaret for, ha krav på lønnet permisjon på linje med det som gjelder ved adopsjon.

Spørsmål nr. 20.

Innlevert 7. november 1996 av stortingsrepresentant Syver Berge.

Besvart 15. november 1996 av finansminister Jens Stoltenberg.

Spørsmål:

«Streng praktisering av dagens regelverk når det gjeld val av buplass/skattekommune for pendlarane vil tvangsflytta mange, og dermed svekkja skattegrunnlaget til distriktskommunane. Vil statsråden vurdere gjeldande retningslinjer og praktiseringa av desse?»

Begrunnelse:

Praktiseringa av skatte og folkeregistrering av pendlare.

Eg er kjent med at det offentlege har aktivisert arbeidet med å få eit «konkret folkeregister». Ved kritisk gjennomgang av folkeregisteret kjem ein over pendlare der regelverket seier at hybelen på pendlar-plasser er så god at utflytting må meldast.

I ei mindre fjellbygds kommune har eg fått opplyst at over 30 stk. vil bli vurdert om dei bør søkje utflytting.

Ei streng praktisering av regelverket fører med seg ei kunstig utflytting til ofte sentrale områder. Føresetnaden må vera at ein pendlar som har heim og familie i kommunen, må få skatte til den kommunen sjølv om ho eller han har funksjonell hybel/leilegheit på pendlar-plassen.

Det må verta større fridom for pendlarane til sjølv å få velje skattekommune.

Svar:

Det er reist spørsmål om eg vil vurdere gjeldande retningslinjer og praksis m.o.t. val av buplass/skattekommune for pendlarar.

Temaet gjeld i første rekkje ukependlarar som har opphald i arbeidskommunen mandag-fredag og opphald i annan kommune laurdag-søndag. Denne andre kommunen skal reknast som pendlaren sin bustad-kommune (heimkommune) dersom han har sin verkelege heim der. Dersom pendlaren har etablert seg med eigen heim i arbeidskommunen, slik at ukependlinga meir har karakter av fritidsbesøk i den tidlegare heimen e.l., er det rett å sjå arbeidskommunen som bustadkommune.

Dei gjeldande reglane for ukependlarar er like når det gjeld skattemessig bustad og folkeregistrering, sjølv om kvart område har kvart sitt lovgrunnlag og kvar si forskrift med den nærare reguleringa. For ek-

tefellar med felles heim, og for barneforsørgjarar med felles heim med barnet, blir denne heimen avgjerande for bustadregistreringa. For einslege ukependlarar gjeld at dei skal vere bustadregistrerte i foreldrekommunen dersom dei

- er under 22 år, eller
- er over 22 år, men berre har usjølvstendig bustad i arbeidskommunen.

Den gruppa som skal vere bustadregistrert i arbeidskommunen er soleis pendlarar over 22 år med eigen, sjølvstendig bustad der. Som sjølvstendig bustad reknast ikkje alminneleg hybel uten eige kjøkken. Husvere med eige kjøkken reknast som sjølvstendig når pendlaren eig husveret eller leiger det i minst 6 månader.

At ukependling til foreldreheimen pågår i tilfelle-ne med sjølvstendig husvere i arbeidskommunen i voksen alder, vitner om fortsatt sterkt tilknytning til foreldra og barndomsheimen. Men ein har ikkje sett dette som god nok grunn til fortsatt bustadregistrering i foreldrekommunen. Avgjerande må vere at pendlaren har etablert seg med eigen, sjølvstendig bustad i arbeidskommunen. Utan ein slik regel ville einslege vaksne innflyttarar lett halde på registreringa i foreldrekommunen på ubestemt tid, bl a av di det kan gi frådragsrett for pendlerutgifter. Vidare ville ein få bevisproblem i høve til kor sannsynleg det er at ein vaksen, veletablert person i arbeidskommunen faktisk pendler ukentleg til foreldreheimen istadenfor å utnyttje fritidstilbodet i arbeidskommunen. Det er og ønskeleg at reglane er mest mogleg objektive, utan sterkt skjønsprega samanlikningar av sosiale, miljømessige og til dels kjenslemessige kvalitatar på dei 2 buplassane.

Aktivitet frå likningskontor/folkeregister om etterlevnad av reglane må ein sjå i samanheng med at mange unge ikkje sjølv melder flytting frå foreldreheimen med ein gong de pliktar å gjere det etter reglane.

Eg finn det ikkje riktig å endra dette regelverket i retning av større valfridom for den enskilde skattytar. Det vil ikkje vera rimeleg i høve til dei kommunane der arbeidstakarane har arbeidet sitt og skaffar seg faste bustader der dei bur det meste av tida.

Eg kan ikkje sjå at det gjeldande regelverket har manglar som tilseier ein ny, generell gjennomgang no.

Spørsmål nr. 21.

Innlevert 8. november 1996 av stortingsrepresentant Paul Chaffey.

Besvart 20. november 1996 av miljøvernminister Thorbjørn Berntsen.

Spørsmål:

«I november 1988 havarerte den russiske krysseren Boiki på Skogsøya i Øksnes, under slep fra Murmansk til Spania. Fartøyet ligger fotsatt i fjæresteinene på Skogsøya og utgjør et betydelig miljøproblem uten at miljømyndighetene har vist noen synlige tegn til å ville rydde opp.

Hva er årsaken til at statlige miljøvernmyndigheter ikke har tatt beslutning i forsikringen til Boiki for å dekke kostnadene ved en fjerning av vraket, fjernet vraket og sendt regningen til eierne av fartøyet, fjernet vraket og dekket utgiftene over statsbudsjettets post for fjerning av skipsvrak eller undersøkt i hvor stor grad olje og kjemikalier fra Boiki utgjør en trussel for miljøet?»

Svar:

Jeg viser til spørsmål nr 21 stilt av stortingsrepresentant Paul Chaffey.

Den russiske krysseren Boyky havarerte i november 1988 utenfor Øksnes i Nordland under slep fra Murmansk til Spania. Miljøverndepartementet påla ved vedtak av 1. februar 1989 den spanske eieren Francisco Mata S.A., å fjerne skipsvraket. Francisco Mata S.A. påklaget vedtaket, som imidlertid ble opprettholdt ved kongelig resolusjon av 5. januar 1990. Vraket var da i mellomtiden solgt til nordmannen Magne Strand. Pålegget om fjerning ble derfor gjort gjeldende ovenfor både Francisco Mata S.A og Magne Strand.

Beslag i forsikringen til Boyky kunne ikke tas fordi det ikke var aktuelt med straffeforfølgelse i forbindelse med havariet. Arrest i Francisco Mata's for-

sikring ville hatt begrenset verdi, bl.a. fordi forsikringssummen var utilstrekkelig og det ville heller ikke gitt norske myndigheter noen rett til å få forsikringssummen utbetalt. Etter at Magne Strand overtok vraket har slik arrest ikke vært aktuelt fordi Magne Strand ifølge undersøkelser er insolvent og Statens forurensningstilsyn (SFT) er ikke kjent med at det har vært noen forsikring å ta arrest i.

Miljøverndepartementet og SFT har i medhold av vedtaket gjort en rekke forsøk på å få både Francisco Mata S.A. og Magne Strand til å sørge for fjerning av vraket. Forsøkene har bestått av gjentatte pålegg, forurensningsgebyr såvel som samarbeid, men dette har dessverre ikke gitt resultater.

Forurensningsloven § 74 gir staten anledning til å gjennomføre fjerning for eiers regning. At dette ikke er gjort når det gjelder Boyky, skyldes at det etter grundige vurderinger antas å være umulig å få Francisco Mata S.A. eller Magne Strand til å dekke utgiftene.

Når det gjelder muligheten for å dekke utgifter til fjerning av Boyky over statsbudsjettet, vises det til SFTs kartlegging og nylig fullførte tilstandsundersøkelser av miljøfarlige vrak langs kysten. Basert på en gjennomgang av de innsamlede data, vil miljøvernmyndighetene i første halvår av 1997 foreta prioriteringer av hvilke tiltak som bør iverksettes. Boyky vil bli vurdert i denne sammenhengen.

Undersøkelser av vraket ble foretatt rett etter at Boyky havarerte. Vraket ble da tømt for en del olje. Det foreligger ifølge SFT ikke opplysninger som tyder på at Boyky fortsatt inneholder slike mengder olje og kjemikalier at vraket representerer noen fare for forurensning.

Spørsmål nr. 22.

Innlevert 11. november 1996 av stortingsrepresentant Hallvard Bakke.

Besvart 18. november 1996 av finansminister Jens Stoltenberg.

Spørsmål:

«Hvor mange arbeidsplasser utgjør ifølge sist tilgjengelige beregninger en endring av konkurranseevnen, målt med en endring av kronekursen på en prosent, og kan jeg også få en oversikt over utviklingen av overskuddet i de konkurranseutsatte selskaper de senere årene?»

Begrunnelse:

Hensynet til konkurranseevnen er et sentralt argument i debatten om såvel statsbudsjettet som kurspolitikken. Det har derfor betydelig interesse å få vite hvor store endringer i sysselsettingen vi kan forvente ved eventuelle endringer i kronekursen. Jeg ser gjerne at departementet sammenligner med tilsvarende beregninger foretatt av sysselsettingsutvalget. Har det skjedd noen endring over tid her? Jeg ser også gjerne at sysselsettingsvirkningen blir splittet opp på ulike bransjer/næringer, på eksport/importvirkning, og i forhold til hvilke land/valutaer virkningene kommer. Det er også av interesse å få vite om virkningene anses å være lineære eller ei. Jeg vil også gjerne vite den totale sysselsetting i de næringer som regnes som konkurranseutsatte, helst splittet opp i bransjer og næringer.

I tilknytning til spørsmål to har det interesse å få vite hvor stor del av den norske eksporten/importen som blir priset i utenlandsk valuta, og der endringer følgelig bare kan slå ut i endringer i bedriftenes overskudd. Det ville også være av interesse å få vite andelen av den norske eksporten der prissvingningene de siste fire-fem årene har vært over 50%, 20%, 10%, og hvilke sysselsettingsvirkninger dette har hatt i de ulike bransjer.

Svar:

Det vises til skriftlig spørsmål fra stortingsrepresentant Hallvard Bakke av 11. november 1996 om virkninger på sysselsettingen av en endring i kronekursen. Det bes også om en oversikt over utviklingen av overskuddet i de konkurranseutsatte selskapene de senere årene.

En depresiering av norske kroner med en prosent vil ifølge beregninger på Statistisk sentralbyrås makroøkonomiske modell MODAG øke sysselsettingen med 800 personer etter et år. Som følge av tregheter knyttet til bedriftenes tilpasning til endringer i relative priser, vil virkningen på 2-3 års sikt øke til 1 300 personer. Deretter vil virkningen avta, som følge av at lønningene tilpasses økt innenlandsk prisnivå og bedret inntjening i industrien. Sysselsettingsøkningen

gen skjer dels i hjemmekonkurrerende industri, men også i bygg og anlegg og privat tjenesteyting som følge av økte leveranser knyttet til økt vareinnsats- og investeringsetterspørsel i industrien.

MODAG er ikke vesentlig endret sammenlignet med den modellversjonen som ble benyttet av Sysselsettingsutvalget. Sysselsettingsutvalget gjennomførte imidlertid ikke beregninger for å belyse virkninger av endringer i kronekursen.

Med en større depresiering av kronekursen vil virkningene på aktivitetsnivå, sysselsetting og ledighet bli større. En større reduksjon i ledigheten vil gi et forholdsvis større bidrag til lønnsveksten, og virkningene vil ifølge modellen derfor ikke være lineære.

I 1995 var det sysselsatt 305 800 personer i industrien. Av disse var 63 900 sysselsatt i såkalt skjermet industri, mens sysselsettingen i hjemmekonkurrerende og utekonkurrerende industri var henholdsvis 202 000 og 39 900. Utenom industrien regnes også utenriks sjøfart, oljeboring, skogbruk og fiske som konkurranseutsatte næringer i statistikk fra Statistisk sentralbyrå. I 1995 var 65 900 personer sysselsatt i disse næringene. Inndelingen av næringer etter konkurranstype vil nødvendigvis være noe skjematisk. I praksis konkurrerer bedrifter i de aller fleste næringer med utenlandske produsenter.

Tabell 2 viser resultatutviklingen for perioden 1990-1994 i store foretak i næringene råolje og naturgass, bergverksdrift og industri, inndelt etter konkurranstype.

Tabell 2 Driftsresultat i prosent av driftsinntekter

	1990	1991	1992	1993	1994
Utekonkurrerende industri	6,2	1,8	2,3	4,5	6,0
Hjemmekonkurrerende industri	6,3	6,4	7,5	8,3	8,0
Skjermet industri	3,4	3,7	4,3	4,4	4,3

Kilde: Statistisk sentralbyrås regnskapsstatistikk

Utviklingen fra 1990 til 1994 viser at hjemmekonkurrerende bedrifter har fått økt inntjening og bedret avkastning i perioden. For den utekonkurrerende delen av industrien sank driftsresultatet i forhold til driftsinntektene markert fra 1990 til 1991, mens det en positiv resultatutvikling de senere årene.

For 1995 er regnskapsstatistikk ennå ikke tilgjengelig. Foreløpige nasjonalregnskapstall for 1994 og 1995 viser en vekst i bruttodriftsresultat målt som andel av bruttoproduksjonen for industrien fra 10,4 pst. i 1994 til 12,2 pst. i 1995.

Kvartalsvis regnskapstall for børsnoterte konkurranseutsatte bedrifter for de tre første kvartalene i år kan tyde på at overskuddet har vokst mindre, eller sunket så langt i 1996.

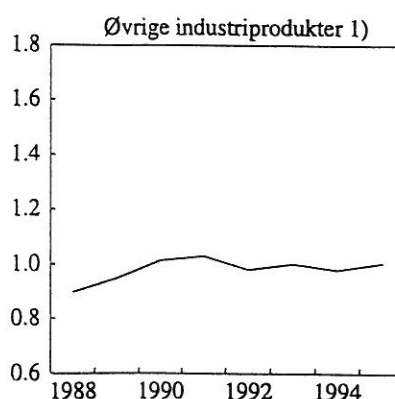
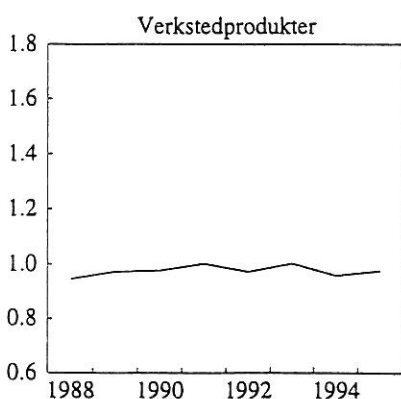
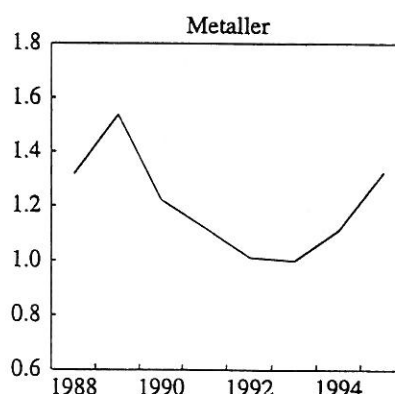
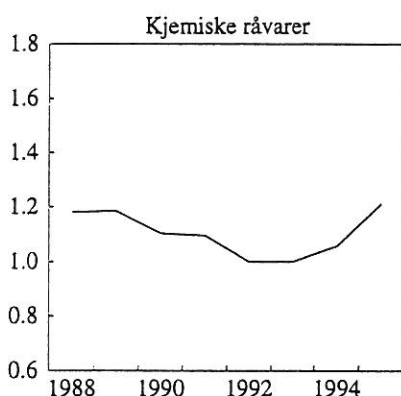
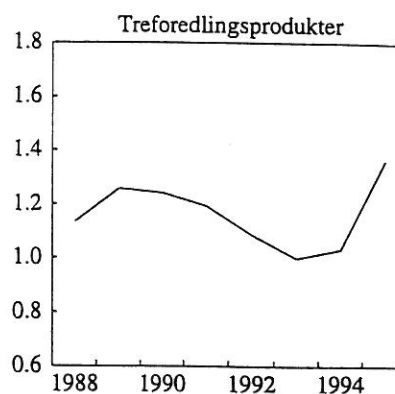
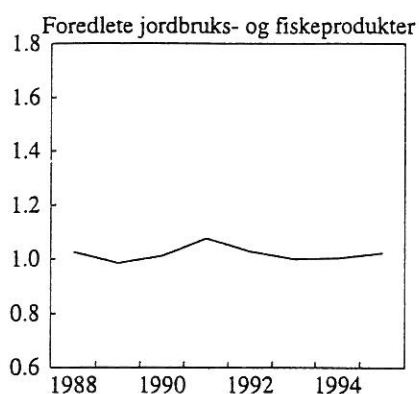
I tilknytning til spørsmålene bes det om en oversikt over prissvingningene for norsk eksport de siste fire-fem årene. Vedlagte figur gir en oversikt over utviklingen i eksportprisindekser for grupper av

konkurranseutsatte varer i perioden 1988 til 1995. Det er ikke gjennomført studier av sysselsettingsvirkningene av disse eksportprissvingningene. Svingningene er imidlertid størst for metaller, der produksjonen er lite sysselsettingsintensiv.

Det finnes ikke statistikk for andelen av norsk eksport og import som blir priset i utenlandsk valuta.

Vedlegg til svar:

Eksportprisindekser. 1993=1

1) Enkelte mindre varegrupper er utelatt

Spørsmål nr. 23.

Innlevert 12. november 1996 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal.

Besvart 19. november 1996 av kirke,- utdannings- og forskningsminister Reidar Sandal.

Spørsmål:

«I Adresseavisa 12. november 1996 fremkommer det at to elever ved Halsen Ungdomsskole i Stjørdal har vært nødt til å delta i kirkens konfirmasjonsundervisning på skolen selv om de har valgt borgelig konfirmasjon. Når konfirmasjonsundervisningen legges i skoletida kan det lett oppstå slike situasjoner.

På hvilken måte vil statsråd Sandal sikre at ingen elever kan påtvinges en konfirmasjonsundervisning de ikke har valgt selv?»

Svar:

Det vises til brev 12.11.96, vedlagt spørsmål fra stortingsrepresentant Øystein Djupedal.

Ingen kan tvinges til å delta i kirkens konfirmantundervisning. Slik opplæring er frivillig, også når den er lagt til skolens undervisningstid.

Elever som ikke deltar i konfirmantundervisningen, har rett og plikt til å få annen opplæring i den tiden konfirmantundervisningen pågår.

Ovennevnte forhold vil på vanlig måte bli fulgt opp gjennom utdanningskontorenes tilsyn med grunnskolen.

Statens utdanningskontor i Nord-Trøndelag har i brev til Stjørdal kommune 12.11.96 påpekt at elevene ikke kan pålegges konfirmantundervisning. Kopi av brevet er vedlagt.

Vedlegg til svar:

Stjørdal kommune
Etat Oppvekst
Postboks 133
7501 Stjørdal

Spørsmål om fri fra konfirmantundervisningen fra elever som ikke ønsker å bli konfirmert i statskirka.

Statens utdanningskontor viser til brev av 29. oktober 1996.

Utdanningskontoret har innhentet Kirke, utdannings- og forskningsdepartementets (KUF) syn på saken. KUF påpeker at kommunen/skolen ikke kan pålegge elever å følge konfirmantundervisningen. Det er kun faget kristendomskunnskap som er obligatorisk.

Elever som etter eget ønske blir fritatt for konfirmantundervisningen, plikter å følge ordinær kristendomsundervisning så lenge de ikke er fritatt for kristendomsfaget, selv om de er fritatt for konfirmantundervisningen. Dette vil også omfatte kristendomsundervisning som gis isteden for konfirmantundervisningen.

For ordens skyld vil utdanningskontoret påpeke at dersom en elev i medhold av grunnskolelovens § 13 nr. 9 blir fritatt for kristendomsopplæring, har KUF tolket grunnskoleloven slik at det ikke foreligger noen plikt til å følge alternativ livssyn- eller religionssopplæring der dette tilbys.

Annbjørg Opland Magnussen
Tore Haugnes

Spørsmål nr. 24.

Innlevert 13. november 1996 av stortingsrepresentant Syver Berge.

Besvart 20. november 1996 av miljøvernminister Thorbjørn Berntsen.

Spørsmål:

«Har Miljøverndepartementet plan eller retningslinjer når det gjeld å løyse inn beiteretter (gjeve omstillingstilskot), innafor kjerneområda for bjørn og jerv?»

Begrunnelse:

Eg er kjent med at det offentlege, som ledd i forebyggjande tiltak mot framtidige rovviltskader, løyser inn beiteretter i kjerneområda ved å betale ut omstillingstilskot. Dette starta opp i Lierne i Nord-Trøndelag. Eg er også kjent med at nokre sauebrukare på Lesja i Oppland har fått tilbod om mjølkekvoter. Det er også framlagt eit tilbod frå staten om innløyising av all beiterett, både for sau og storfe, tilhøyrande eit gardsbruk som ligg innafor kjerneområdet for bjørn i Pasvik i Finnmark.

Slikt oppkjøpet vert praktisert virker det i fyrste omgang lite planlagt. Ved nærare ettertanke kan det ligge ei framtidsplan bak. Det verkar som om målet er at staten løyser inn bit for bit, og til slutt er all beiterett i kjerneområda innløyst. Dette er ikkje i samsvar med den rovviltpolitikken som er vedteken i Stortinget.

Svar:

Jeg vil allerede innledningsvis slå fast at Miljøverndepartementet naturligvis ikke har utarbeidet noen plan eller retningslinjer med det siktemål å løse inn flest mulig beiteretter innenfor kjerneområdene. Det var med utgangspunkt i søknad fra 3 brukere i Lierne kommune i Nord-Trøndelag i 1994 det ble gitt åpning for å innvilge statlig støtte til driftsomlegging fra sauehold til mjølkeproduksjon. Her var det næringsutøverne selv som reiste spørsmålet om omstilling på grunn av en situasjon med høye tapstall over en årrekke. Prinsippet om å åpne for en slik omlegging og bruk av statlig støtte ble avklart politisk i Landbruksdepartementet og Miljøverndepartementet, og fulgt opp ved jordbruksoppgjøret i 1994. Dette året ble det åpnet for en kvote på inntil 1 millioner liter mjølk for eventuell omlegging til mjølkeproduksjon i rovdyrutsatte områder. I Landbruksdepartementets brev av 22. juli 1994 ble det gitt nærmere retningslinjer for innvilgning av tilskudd til omlegging av driften på grunn av rovviltskader. Dette resulterte i totalt 19 søknader om mjølkekvote i forbindelse med omlegging fra sauehold fra fylkene Hed-

mark, Oppland og Nord-Trøndelag. I påvente av godkjenning av endrede driftsplaner er omstillingen foreløpig ikke gjennomført for alle brukene.

I Landbruksdepartementets retningslinjer oppstilles blant annet følgende kriterier for omlegging av driften og tildeling av mjølkekvoter:

Bruket må ligge innenfor definert kjerneområde for bjørn og jerv, eller innenfor det sentrale utbredelsesområdet for ulv, forebyggende tiltak mot rovviltskader forutsettes prøvd ut, omlegging til andre produksjoner enn mjølkeproduksjon skal først undersøkes og foretrekkes dersom forholdene ligger til rette for det og det må foreligge dokumentasjon på store tap på grunn av nevnte rovdyr over flere år. Videre følger det at brukere som får finansiering ved omlegging av driften fra sau til annen produksjon på grunn av rovviltskader må fraskrive seg retten til å drive med sau i 15 år.

Når det gjelder den konkrete saken i Pasvik i Finnmark er det slik jeg ser det inngått en avtale av privatrettslig karakter mellom brukeren og forvaltningen ved direktoratet og fylkesmannen. Tilbudet og aksepten av dette er da å betrakte som rettslig bindende for de impliserte parter. For såvidt gjelder det nærmere innhold i avtalen har brukeren etter mitt syn kommet relativt gunstig ut rent økonomisk. Fleire av de erstatningsposter vedkommende påberopte seg ville høyst sannsynlig ha blitt avslått ved en ordinær saksbehandling. Likevel har forvaltningen ved beregningen av det fremsatte tilbudet tatt utgangspunkt i det omsøkte erstatningskrav. Det må videre bemerkes at etter det jeg har fått opplyst avsluttet vedkommende saueholdet etter at bjørneskadene oppstod.

Når det gjelder problemstillingene knyttet til beiteretten, kan det blant annet vises til notat av 15. juli 1996 utarbeidet av Avdeling for arealforvaltning, Landbruksdepartementet, som er sendt til alle fylkesmennene ved brev av 9. september 1996. I dette notatet blir det konkludert med at dersom en beiterett skal tapes ved ikke bruk/ passivitet må det gå svært lang tid - bortimot 100 år - og det må ha festet seg bruksforhold slik at beiterettshavers rett er blitt krenket. Videre heter det at bortfall av beiteretten gjennom hevd er lite aktuelt.

Miljøverndepartementet kan for sin del ikke se at håndteringen av de ovenfor nevnte saker kommer i konflikt med uttalte prinsipper i rovviltforvaltningen. I Stortingsmelding nr. 27 (1991-92) står det blant annet følgende under kapittelet om forebyggende tiltak og reduksjon av konflikter:

«Omstillingstiltak kan være aktuelt i kjerneområder med store og årvisse rovdyrskader. Slike tiltak kan være et alternativ der andre tiltak ikke er hensiktsmessig, og særlig der hvor bruket i tillegg står overfor betydelige nyinvesteringer.»

Jeg minner også om at tidligere statsråd Gunhild Øyangen på spørretimespørsmål fra stortingsrepresentant Syver Berge den 19. januar 1994 uttalte at støtte til omlegging av driften til andre driftsformer og ulike omstillingstiltak vil kunne bli vurdert.

Forutsatt at forholdene ligger til rette for det og det er ønskelig for begge parter, kan jeg ikke se at

det skulle være noe i veien for at en privat næringsutøver inngår en frivillig avtale med forvaltningen når hovedformålet er å begrense rovviltskader. Det må imidlertid være en forutsetning at avtalen medfører en reell omstilling og at den er landbruksmessig forsvarlig.

Selv om det i den senere tid er flere næringsutøvere i rovvilttette områder som har ytret ønske om en omstilling av driften, for eksempel til ammekuproduksjon, vil etter all sannsynlighet slike omstillinger også i den nærmeste fremtid ha et svært begrenset anvendelsesområde som konfliktløsende virkemiddel.

Spørsmål nr. 25.

Innlevert 13. november 1996 av stortingsrepresentant Terje Riis-Johansen.

Besvart 21. november 1996 av justisminister Anne Holt.

Spørsmål:

Ifølge Bergens Tidende 7.11. er Datatilsynet ikke kontaktet eller informert av Justisdepartementet vedrørende en eventuell norsk Schengen-tilknytning, utøver en kort muntlig og uformell orientering på et tidlig stadium i prosessen. Tilsynet har ikke blitt informert om Eurodac-registeret, om Schengens eget kontrollorgan eller om rollen norske personvernmyndigheter er tiltenkt. Datatilsynet er heller ikke så langt invitert til Schengens kontrollorgan som skal overvåke bruken av SIS. Dette er påfallende, siden Schengen-assosiering vil medføre massiv personregistrering og utveksling av personopplysninger. Hva er grunnen til at Datatilsynet ikke har blitt kontaktet, informert eller invitert?

Svar:

Schengens kontrollorgan, Joint Supervisory Authority (JSA) skal etter artikkel 115 i Schengenkonvensjonen bl.a kontrollere at bestemmelsene i konvensjonen anvendes på riktig måte i forhold til

Schengen Information System (SIS). Kontrollorganet har en uavhengig stilling i forhold til Schengens øvrige organer.

Norges rett til deltagelse i JSA er fastslått i utkast til samarbeids-avtalen mellom Norge og Schengenlandene som snart foreligger til undertegnelse. I proposisjonen til Stortinget om samtykke til ratifikasjon av samarbeidsavtalen vil jeg foreslå at Datatilsynet representerer Norge i JSA.

Justisdepartementet har vært i kontakt med Datatilsynet og har meddelt at vi står til disposisjon for de spørsmål tilsynet eventuelt måtte ha i tilknytning til SIS. Datatilsynet vil bli trukket inn i de videre forberedelser til norsk deltagelse i Schengen-samarbeidet.

Eurodac vil bli et europeisk system for utveksling av fingeravtrykk utelukkende for identifisering av asylsøkere i asylsaker. Utveksling av fingeravtrykk av asylsøkere vil bli hjemlet i en ny konvensjon, Eurodac - konvensjonen. Dette er en EU- konvensjon som utarbeides innenfor rammen av EUs samarbeid om rettslige forhold og innenrikssaker. Norge deltar ikke i dette samarbeidet.

Spørsmål nr. 26.

Innlevert 13. november 1996 av stortingsrepresentant Eva Lian.

Besvart 21. november 1996 av justisminister Anne Holt.

Spørsmål:

«Kan justisministeren redegjøre for hvilke typer grensekontroll (varekontroll, identitetskontroll av personer, håndbagasjekontroll, alkoholkvotekontroll, samt eventuelt andre kontroller) som nå blir utført mellom Schengen-medlemslandene?»

Svar:

Det vises i utgangspunktet til artikkel 2 i Schengenkonvensjonen som regulerer passering av indre grense. Ifølge artikkel 2 kan de indre grenser passes hvor som helst uten personkontroll. Det vil i praksis si identitetskontroll. Slik kontroll ble i hovedsak avskaffet på de indre grenser da konvensjonen trådte i kraft.

Etter artikkel 2.2 kan imidlertid et land beslutte å gjeninnføre personkontrollen på indre grense når hensynet til offentlig orden eller statens sikkerhet krever det. Denne adgangen har Frankrike benyttet seg av på grensen mot Benelux-landene under henvisning til den nederlandske narkotikapolitikken. I perioder har Frankrike også forsterket kontrollen på indre grense under henvisning til terrortrusselen.

Selv om personkontrollen på grensene mellom Schengenlandene er avskaffet betyr ikke det at kontroll ikke kan utføres. Politiet har selvfølgelig full adgang til å utøve den kontroll som er hensiktsmessig og innenfor nasjonal lovgivning på eget territorium. Personkontrollen som hindret vanlig reisende i å krysse grensene fritt, er i ferd med å bli erstattet av mer kriminalitets-effektive tiltak i grensesonene.

Varekontrollen mellom Schengenlandene reguleres ikke lenger av Schengenavtalen. I artikkel 2.4 står det riktignok at varekontroll utføres i samsvar med relevante bestemmelser i konvensjonen. Disse regler er imidlertid erstattet av EU-regler. Varekontroll og bagasjekontroll praktiseres i samsvar med bestemmelsene i EU's tollunion og den såkalte bagasjekontrollforordningen. Dette innebærer at det ikke utføres bagasjekontroll på grensene mellom EU-landene. Her vil situasjonen for Norges del som kjent bli en annen ved et samarbeid med Schengenlandene, slik min forgjenger har redegjort for i Stortinget. Vi deltar ikke i EU's tollunion, og det fastslås i samarbeidsavtalen at den ikke gjelder varer. Det innebærer at varekontroll, håndbagasjekontroll og alkoholkvotekontroll vil fortsette her etter norske regler.

Spørsmål nr. 27.

Innlevert 13. november 1996 av stortingsrepresentant Terje Riis-Johansen.

Besvart 21. november 1996 av justisminister Anne Holt.

Spørsmål:

«Frankrike vil foreløpig ikke fjerne personkontrollen på grensene mot Beneluxlandene bl.a. av frykt for økt «narkoturisme». Vil kontrolltiltak eller andre rammevilkår bli endret gjennom assosieringsavtalen mellom Norge/Island og Schengen-landene, som justisministrene ble politisk enige om 17.10.96, og vil dette få noe å si for «narkoturismen?»»

Vedlegg til spørsmål:

Til utfylling av svaret ber jeg justisministeren oversende utkast til assosieringsavtale mellom Norge/Island og Schengen-landene.

Svar:

Det tas sikte på at samarbeidsavtalen mellom Norge og Schengenlandene skal undertegnes på Ministermøtet den 19 desember i Luxembourg. Samarbeidsavtalen vil deretter bli oversendt Stortinget med anmodning om ratifikasjon.

Det følger av samarbeidsavtalen at Norge forutsettes å gjennomføre samarbeidskonvensjonens bestemmelser om personkontroll på samme måte som de øvrige land som deltar i samarbeidet. Samarbeidsavtalen endrer ikke konvensjonens regler når det gjelder personkontrolltiltak.

Spørsmål nr. 28.

Innlevert 13. november 1996 av stortingsrepresentant Eva Lian.

Besvart 21. november 1996 av justisminister Anne Holt.

Spørsmål:

«Kan justisministeren utførlig redegjøre for målsettingene og oppgavene til CIREFI, CIREA, EISICS og SIRENE, hvordan de virker, hvilke land som deltar i hvert program eller system, spesielt med tanke på funksjonen å kontrollere mennesker som ikke er statsborgere av et Schengen- eller EU-land?»

Svar:

CIREFI er en intern arbeidsgruppe for innsamling og formidling av informasjon mellom EU-landene for å bedre innvandringskontrollen. Det utveksles hovedsakelig informasjon om reiseruter, falske reisedokumenter, organisert menneskesmugling og statistikk.

CIREA er en intern arbeidsgruppe for utveksling av informasjon om forholdene i opprinnelsesland, med henblikk på behandling av asylsøknader. EU-landene orienterer hverandre her også om endringer i nasjonal lovgivning, ankomststatistikk o.l.

Både CIREFI og CIREA er en del av EU-landenes justissamarbeid. Norge deltar ikke i dette samarbeidet. Jeg kan derfor ikke gi noen redegjørelse ut over dette.

EISICS (European Information System of Immi-

gration Control in Seaports) er et system for utveksling av informasjon mellom grensekontrollmyndighetene i havnene. Til nå har Nederland, Belgia, Frankrike, Tyskland og Spania sluttet seg til dette samarbeidet. Systemet er aktuelt der hvor et handelsskip krysser en Schengen-yttergrense og legger til i en havn på Schengen-territoriet, for så å seile videre til en ny Schengen-havn. Skipet og dets passasjerer og besetning gjennomgår vanlig innreisekontroll i den første havnen. For å forenkle kontrollen i neste havn, sender grensekontrollmyndighetene i første havn en telefaks der det i første rekke informeres om hvor skipet kommer fra og hva som er neste havn, antall besetningmedlemmer og passasjerer. Det legges også ved en mannskapsliste og ev. passasjerliste.

Artikkel 108 i Schengen-konvensjonen sier at hvert land skal utpeke en instans som skal ha hovedansvaret for dens nasjonale del av Schengen Information System(SIS). Denne instansen har fått navnet SIRENE som er en forkortelse for «Supplementary Information Request at National Entry».

Alle meldinger som legges inn i SIS skal gjøres av SIRENE-kontoret som har ansvaret for driften av den nasjonale delen av SIS. SIRENE-kontorene ligger som oftest i tilknytning til det sentrale kriminalpolitiorganet i det enkelte land.

Spørsmål nr. 29.

Innlevert 14. november 1996 av stortingsrepresentant John I. Alvheim.

Besvart 22. november 1996 av barne-, familie- og administrasjonsminister Sylvia Brustad.

Spørsmål:

«Jeg viser til mitt spørsmål oversendt via Ekspedisjonen 7. november 1996, og til statsrådets tilsvarende av 14. november 1996. Jeg tillater meg å spørre om den endring av folketrygdlovens § 3 a-10 og 3a-14 og arbeidsmiljølovens § 32 som bebudes i tilsvaret til meg vil få tilbakevirkende kraft for de svært få tilfeller som i dag ikke oppnår noen form for stønad ved tildeling av foreldreansvar?»

Svar:

Jeg viser til spørsmål nr. 29 fra representanten John I. Alvheim, datert 14. november 1996.

Spørsmålet gjelder hvorvidt den bebudede endringen av folketrygdlovens §§ 3A-10 og 3 A-14 og arbeidsmiljøloven § 32 vil få tilbakevirkende kraft.

Rettigheter som tilstås etter trygdlovgivningen, gis normalt bare virkning for tilfeller som inntreffer etter lovens ikrafttredelse. Jeg kan ikke se at det når det gjelder den bebudede lovendringen, foreligger tungtveiende grunner for å fravike dette prinsippet.

Spørsmål nr. 30.

Innlevert 15. november 1996 av stortingsrepresentant Lisbeth Holand.

Besvart 20. november 1996 av justisminister Anne Holt.

Spørsmål:

«En asylsøker med bror i Norge ble i oktober bortvist fra Norge til Tyskland som bortviste han videre til Hellas uten at asylsøknaden ble behandla i noen av landa. Han står nå i akutt fare for å bli returnert til heimlandet uten å ha fått fremma sin asylsøknad. Mener statsråden at Norge her har oppfylt sine forpliktelser til å sikre at asylsøker ikke blir returnert til et land der han kan frykte forfølgelse etter § 15 i utlendingsloven, og ser statsråden det som rimelig at Norge burde behandle asylsøknaden pga. søkerens familiære tilknytning til landet?»

Vedlegg til spørsmål:

Denne saka berører så sentrale prinsipielle spørsmål at jeg vil anmode justisministeren å vurdere den og eventuelt gripe inn. Det gjelder syrisk borger Mustafa Hagi Jaman f.knr. 95016247.

Mustafa Hagi Jaman som har en bror i Stavanger sitter etter de siste opplysninger jeg har fått fra hans advokat i varetekt i Athen. Gjennom intervensjon fra NOAS har UNHCR kobla inn det greske flyktningerrådet for å bistå han i Hellas. Han står i fare for å bli returnert til Bulgaria og derfra har han ingen sikkerhet for ikke å bli sendt videre til Syria. Hans norsk advokat har fremma omgjøringsbegjæring på bortvisningsvedtaket 25.10.96. Når jeg tar opp saka på denne måten er det fordi saka reiser sentrale prinsipielle spørsmål som bør avklares på ansvarlig politisk nivå i departementet.

Spørsmålene gjelder:

Hvor langt skal et opphold i et land under ei reise være for at det bør betraktes som et 1. asylland? Praktisering av denne regelen varierer fra land til land. Dersom regelen praktiseres så strengt som det er gjort i dette tilfelle vil det i praksis bety at det knapt er mulig å fremme en asylsøknad i andre land enn land som har direkte grense eller direkte flyforbindelse med det landet en flykter fra.

Et sentralt spørsmål knytta til 1. asyllandprinsippet er også forholdet til den overordna regelen om vern mot å bli returnert til et land der vedkommende «kan frykte forfølgelse som kan begrunne anerkjennelse som flyktning eller ikke vil være trygg for å bli sendt tilbake til slikt område» jfr. § 15 i Utlendingsloven.

I den ovennevnte saka ser den faktiske situasjon ut til å være at Norge har returnert asylsøkeren til Tyskland uten noen sikkerhet for at han ikke kunne

bli sendt videre til et land der han kunne frykte forfølgelse i henhold til loven og flyktningkonvensjonens.

Et annet sentralt spørsmål gjelder forholdet til § 17 i loven. Det står i § 17 at adgangen til å returnere flyktning til annen stat bl.a. i henhold til 1. asyllandsprinsippet ikke skal nyttes dersom «flyktningen har en tilknytning til riket som gjør at Norge er nærmest til å gi flyktningen beskyttelse». Når den aktuelle asylsøkeren har sin bror med familie bosatt i Norge, bør ikke da Norge være nærmest til å behandle hans asylsøknad i tråd med dette?

Svar:

Av utlendingsloven § 15 første ledd fremgår at utlending ikke må sendes «til noe område der utlendingen kan frykte forfølgelse som kan begrunne anerkjennelse som flyktning eller ikke være trygg mot å bli sendt videre til slikt område.» FNs flyktningkonvensjon har en tilsvarende bestemmelse i art. 33, som lyder:

«Ingen kontraherende stat må på noen som helst måte utvise eller avvise en flyktning over grensen til områder hvor hans liv eller frihet ville være truet på grunn av hans rase, religion, nasjonalitet, politisk oppfatning eller det forhold at han tilhører en spesiell sosial gruppe.»

Både norske og tyske myndigheter er bundet av FN's flyktningekonvensjon. Jeg har generell tiltro til at tyske myndigheter foretar en fullt ut forsvarlig vurdering av asylsøknader som innleveres der og legger til grunn at norske myndigheter ved tilbakesendelse av asylsøkere til Tyskland ikke opptre i strid med konvensjonsforpliktelsene eller bestemmelsen i utlendingsloven § 15.

Av utlendingsloven § 17 første ledd bokstav c fremgår bl.a. at rett til asyl ikke gjelder flyktning som har «hatt opphold i stat eller område hvor flyktningen ikke var forfulgt og heller ikke hadde grunn til å frykte tilbakesendelse til sitt hjemland.»

Det er ikke internasjonal enighet om en bestemt minstetid for hva som skal regnes som «opphold» med mulighet til å søke asyl. Praksis er streng. Når det gjelder flyreiser, anses utlendingen for å ha hatt opphold når vedkommende har passert passkontrollen, fordi utlendingen da har anledning til å henvende seg til landets myndigheter og søke asyl. Land utlendingen bare har vært transittpassasjer i, anses ikke som første asylland. I den konkrete saken forlot

utlendingen transittområdet på flyplassen i Frankfurt.

Utlendingsdirektoratets vedtak om tilbakesendelse av den aktuelle søkeren til Tyskland er for tiden

til behandling i departementet. Departementet vil i den forbindelse vurdere alle sider ved vedtaket, herunder betydningen av søkerens familiære tilknytning.

Spørsmål nr. 31.

Innlevert 15. november 1996 av stortingsrepresentant Reidar Johansen.

Besvart 22. november 1996 av finansminister Jens Stoltenberg.

Besvart 5. desember 1996 av fiskeriminister Karl Eirik Schjøtt-Pedersen.

Spørsmål:

«I brev datert 25.9.90 fra Fiskeridepartementet til Norges Fiskarlag blir det påpekt at norske fiskefartøyer på fjerne farvann skal innbetale de ordinære avgifter som produktavgift, utførselsavgift og eksportavgift til Fiskeridirektoratet i Subsidiekontrollen, som videresender pengene til Rikstrygdeverket. Hvor mye er innbetalt gjennom Fiskeridirektoratet til Rikstrygdeverket av disse ordningene for årene 1987-95?»

Svar:

Nedenfor følger en oppstilling over innbetalinger av produktavgift til Fiskeridirektoratet fra rederier som har drevet fiske på fjerne farvann, der fangstene ikke er levert gjennom norsk salgslag, for årene 1990-96. Fiskeridirektoratet opplyser at direktoratet ikke finner at det er innbetalt produktavgift vedrørende fjerne farvann for årene 1987, 1988 og 1989.

1990:	kr 227 806
1991:	kr 1 784 334
1992:	kr 4 134 760
1993:	kr 2 296 241
1994:	kr 2 369 469
1995:	kr 1 008 941
1996:	kr 657 876

Produktavgift av selfangst og ombordproduksjon av sild, sei, makrell mv er forsøkt holdt utenfor i oppstillingen, men mindre overlappinger kan forekomme.

For en del av fartøyene som har fisket med utenlandsk mannskap er det foretatt forholdsmessig innbetaling ut fra hvor stor andel av mannskapet som er norske statsborgere.

Når det gjelder spørsmålet om utførsels- og eksportavgift er dette oversendt Fiskeriministeren til besvarelse da Fiskeridepartementet ikke umiddelbart kan besvare spørsmålet.

Svar:

Det vises til skriftlig spørsmål nr. 31 i brev av 18. november 1996 til sosialminister Hill-Marta Solberg fra stortingspresident Reidar Johansen. Brevet ble oversendt Finansministeren som i brev av 22. november 1996 besvarte deler av spørsmålet. Når det gjaldt utførsels- og eksportavgift, ble det vist til at Fiskeriministeren ville svare på dette på et senere tidspunkt.

Det var Toll- og avgiftsdirektoratet som hadde ansvaret for å innkreve og fordele utførselsavgift på fisk og fiskevarer til de formål som den skulle tilgodese i den aktuelle perioden. Avgiften ble avvirket pr. 31.12.1992.

For årene 1987-92 har Toll- og avgiftsdirektoratet overført følgende beløp til Rikstrygdeverket etter deklarte utførselsavgifter på fisk og fiskevarer:

1987 - kr.	49 315 220,00
1988 - kr.	47 531 433,60
1989 - kr.	43 231 594,40
1990 - kr.	45 587 559,20
1991 - kr.	59 892 515,20
1992 - kr.	60 684 787,00

Det er ikke mulig å gi tall for hvor stor andel av utførselsavgiften som tilskrives fiskefartøyer på fjerne farvann. Bakgrunnsinformasjonen for disse tallene er tolldeklarasjonene som, i henhold til spesialavtale med hver enkelt operatør, er avgitt Tollvesenet etter at fisk og fiskevarene er eksportert. Ved oppkreving av avgifter benyttes ulike koder på de forskjellige avgiftene. Bakgrunnsmateriale vil sjelden kunne gi svar på hvor den aktuelle fisken er fanget.

Når det gjelder ansvaret for å kreve inn eksportavgift, lå dette fram til 1.7.91 hos 11 ulike eksportutvalg for fisk. Etter dette tidspunkt ble disse eksportutvalgene slått sammen til ett eksportutvalg for fisk. I forskrift av 22.3.91 som regulerer eksporten av fisk og fiskevarer, ble ansvaret for å kreve inn eksportavgiften overført til Toll- og avgiftsdirektoratet. Av samme grunn som nevnt over, vil det være svært vanskelig å skille ut eksportavgift betalt til Tollvesenet av fartøy som fisker på fjerne farvann. Det vil videre være en meget omfattende prosess å innhente disse opplysningene for perioden før 1991.

Spørsmål nr. 32.

Innlevert 19. november 1996 av stortingsrepresentant Sigurd Manneråk.

Besvart 25. november 1996 av forsvarsminister Jørgen Kosmo.

Spørsmål:

«Jeg viser til tidligere korrespondanse vedr. lønnsutbetaling til politiske fanger under siste verdenskrig.

I ditt brev av 20. juni 1996 sier du at saken vedrørende lønnsutbetaling til politiske fanger skal være utredet innen utgangen av juni.

Er denne saken ferdig utredet nå slik at det snarlig kan skje en endelig avklaring i saken?»

Svar:

Jeg viser til ditt brev av 19 november 96 hvor du ber opplyst om saken er ferdig utredet slik at det kan skje en endelig avklaring.

I mitt svar til deg den 20 juni d å sa jeg at vi tok sikte på å ha saken ferdig utredet innen juni -96. Dette har vært en meget komplisert sak, og å få utredet alle sider har tatt noe lenger tid enn jeg først antok. Saken er nå ferdig utredet, og jeg har tatt min beslutning på bakgrunn av følgende:

Under vår granskning av saken har vi kommet fram til at disse kategorier hadde krav på lønn under politisk fangenskap:

- offiserer, befal, kadetter og faste menige
- politiske fanger som tidligere hadde vært i hjemmestyrkene og som var *syke ved hjemkomsten*. Dette etter satsene i lønnsregulativet for syke og sårede HS-folk av 23.5.1946. Lønn etter dette regulativet skulle utbetales for den tid vedkommende var sykmeldt (etter hjemkomsten), *samt for den tid vedkommende hadde sittet i fangenskap som hadde sin årsak i tjenesten*. Lønn etter regulativet skulle kun utbetales etter Forsvarsdepartementets avgjørelse i hvert enkelt tilfelle.

Etter frigjøringen var det på det rene at staten ikke hadde et godt nok utbygget apparat for å ivareta interessene til de personer som hadde sittet i fangenskap. Det ble derfor dannet en rekke fangeforeninger rundt om i landet. Da de samme problemer gjorde seg gjeldende for praktisk talt alle fanger, ble det klart at det måtte dannes et felles organ for samtlige politiske fanger, som kunne skaffe fullstendig oversikt over fangene og i samarbeid med staten tilrettelegge de mange problemene som forelå. Dette organet, *Norsk Samband av Politiske Fanger*, ble opprettet i Oslo 7 desember 1945. Dannelsen og sambandets formål ble meldt gjennom presse og kringkas-

ting. Videre ble det meddelt offentligheten at Sambandet skulle arbeide i nær kontakt med Flyktnings- og Fangedirektoratet som sorterte under Sosialdepartementet.

Lønnsregulativet for syke og sårede HS-folk av 23.5.1946 bør ha vært godt kjent ved at det er kunngjort i brev av 15 september 1946 fra Norsk Samband av Politiske Fanger til alle Sambandets avdelinger og foreninger. Videre har Norsk Samband av Politiske Fanger i rundskriv nr 11, mars 1947 kunngjort følgende til alle distrikter og fangeforeninger;

«Forsvarsdepartementet har 21.2.47 kunngjort følgende i Norsk Lysingsblad nr 44 side 4: Det kommer fremdeles inn krav til de militære myndigheter om erstatning for tap oppstått som følge av krigen. For å få disse saker avviklet har man funnet det nødvendig å fastsette en tidsfrist for fremsendelse av sådanne krav. De som mener å ha noe krav, må legitimere sine krav så godt som mulig og fremsette dem skriftlig for vedkommende myndighet innen 1 april 1947.»

Deretter nevnes i syv punkter hvilke krav som kan fremmes, og her inngår bl a lønn m v til Hjemmestyrkefolk under sykdom og fangenskap, samt etterbetaling av lønn til militært personell under politisk fangenskap. Det står videre:

«Forsvarsdepartementet har 1.3.47 uttalt at det forutsetter at syke- og skadesaker vedrørende HS avvikles snarest mulig og under *enhver omstendighet innen 1. Juli 1947*. Det har således stor betydning at alle saker er meldt innen den fastsatte tidsfrist, slik at den endelige avvikling kan være avsluttet til det tidspunkt departementet har satt.»

Jeg vil slå fast at lønnskravene i dag er foreldet etter de relevante reglene i den tidligere foreldelsesloven (1896) ut fra en foreldelsesfrist på 3 år (§ 5). Vi har allikevel vurdert om foreldelsesfristen i dette tilfellet bør frafalles, men har ikke funnet å kunne fravike dette. Vi har her lagt vekt på at myndighetene etter krigen, både gjennom etableringen av Norsk Samband av Politiske Fanger og ved offentlige kunngjøringer, la forholdene til rette for lønnsutbetaling for politiske fanger. Det ble videre, som redegjort for ovenfor, også satt en endelig frist for behandling av syke- og skadesaker for HS-personell.

På bakgrunn av ovenstående vil jeg derfor konkludere med at krav om utbetaling av lønn under politisk fangenskap er å anse som foreldet.

Spørsmål nr. 33.

Innlevert 20. november 1996 av stortingsrepresentant Syver Berge.

Besvart 28. november 1996 av samferdselsminister Sissel Rønbeck.

Spørsmål:

«Vil samferdslestatsråden gjere dei naudsynte endringane i vegtrafikklova slik at det vert innført påbod om bruk av hjelm for hesteryttarar under riding? Dette for å førebyggje det store skadeomfanget, særleg blant unge ryttrarar.»

Grunngjeving:

Det aukande omfanget av hestesport har ført til store skadetal som følgje av fall frå hest under riding. I følgje tal frå Statens Folkehelse døydde 6 unge kvinner i slike ulykker i åra 1990–93. Statistikk frå Norsk Institutt for Folkehelse syner at det i 1993 var 3200 rideulykker i samband med hest.

Statistikken syner vidare at omfanget av kategorien «alvorlege skader» opptre hyppigare i hestesport enn i andre sportsgreiner. Statistikken frå Norsk Institutt for Folkehelse syner og at ryttrarar er meir utsette for alvorlege hovudskader enn andre sportsutvarar.

Både i 1988 og i 1993 har det vore fremma forslag om slikt påbod utan at det har gjeve resultat. Norsk Hestesenter og Norges Rytterforbund stør eit påbod om bruk av hjelm ved riding på hest.

Svar:

Samferdselsdepartementet har tidlegare vurdert spørsmålet om tryggleik for hest og ryttar i trafikken. Mellom anna er det vurdert innføring av påbod om bruk av hjelm under riding, eller om ein kan oppnå betring i trafikktryggleiken gjennom bruk av andre verkemiddel enn rettslege. Spørsmålet om handheving av verkemidla har òg vore vurdert. Eit påbod om bruk av hjelm under riding med heimel i vegtrafikklova vil likevel berre få verknad ved riding på veg eller «område som har alminnelig trafikk med motorvogn», jf vegtrafikklova § 1 fyrste og andre ledd. Heimelen til utvida bruk av lova høver dårleg i denne samanheng. Eg meiner såleis at eit slikt eventuelt påbod må ha verknad generelt og at det i tilfelle må heimlast i anna lovgjeving.

Dei vurderingar som er gjennomført tyder at regelverket som gjeld i dag for ferdsel med hest i trafikken er tilfredsstillande.

Eg finn difor ikkje no grunn til å gjere framlegg om endring i vegtrafikklovgevinga for å innføre eit påbod om bruk av ridehjelmer ved riding på veg eller anna område som har alminneleg trafikk med motorvogn.

Spørsmålet om sikkerhetsbestemmelser for riding på veg blei i 1993 drøfta i nordisk samanheng, og eg vedlegg kopi av departementet sitt brev av 20.10.1993 til Norsk Rytterforbund om utfallet av desse drøftingane.

Vedlegg til svar:

Samferdselsdepartementet

Norsk Rytterforbund

Hauger skoleveg 1

1351 RUD

Henvendelse om sikkerhetsbestemmelser for riding på veg

Vi viser til tidligere korrespondanse i saken, senest vårt brev av 29. juni 1993. Vi viser også til Deres brev av 17. juni 1993 til Nordisk Ministerråd.

Etter henstilling fra Nordisk Ministerråd ble spørsmålet om påbud for bruk av rytterhjelmer behandlet av Styringsgruppen for Nordisk Trafikksikkerhet (SNT) på møte i København 24. september 1993.

SNT konstanterte som sin mening at spørsmålet om påbudt bruk av rytterhjelmer ikke bare er et spørsmål om trafikksikkerhet. Etter SNT's oppfatning bør spørsmålet om obligatorisk anvendelse av rytterhjelmer ivaretas av de nordiske rytterforbundene.

Samferdselsdepartementet er enig i SNT's vurdering av spørsmål om påbudt bruk av rytterhjelmer.

Med hilsen

John Arild Jenssen (e. f.)

Eivind Tesaker

Spørsmål nr. 34.

Innlevert 20. november 1996 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal.

Besvart 26. november 1996 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Reidar Sandal.

Spørsmål:

«Plaza Hotel Oslo har søkt om ubrukte opplæringsmidler til å holde yrkesrettet norskkurs for fremmedspråklige ansatte. Mange av de fremmedspråklige ansatte har ikke fått den norskopplæringen de har krav på, og det skulle derfor være penger til overs til et slikt tiltak.

I over ett år har hotellet søkt om ubrukte opplæringsmidler, og søknaden har vært gjennom Arbeidsdirektoratet, Arbeidsdepartementet og ligger nå i Utlendingsdirektoratet. På denne måten har en god idé som kunne gitt mange fremmedspråklige nye muligheter på arbeidsmarkedet, blitt en kasteball i systemet.

Vil statsråden ta initiativ til å rydde opp i dette, slik at bedrifter gis mulighet til å motta ubrukte norskopplæringsmidler til å arrangere kurs for fremmedspråklige ansatte?»

Svar:

Den bevilgningen departementet har til opplæring for fremmedspråklige voksne, kap 0250 post 60, er øremerket til 500/750 timer undervisning i norsk med samfunnskunnskap. Tilskudd utbetales på grunnlag av gjennomført undervisning. Midler som ikke nyttes, tilbakeføres til staten, og det blir derfor ikke ubrukte midler i systemet. Midler fra denne posten kan heller ikke nyttes til å gi direkte yrkesrettet norskopplæring.

I henhold til regelverket er det kommunen som har ansvar for å gi undervisning i norsk med samfunnskunnskap for fremmedspråklige voksne. Kommunen kan overlate gjennomføringen til et studieforbund, godkjent etter § 10 i lov om voksenopplæring, eller en annen godkjent undervisningsinstitusjon. Private eller offentlige bedrifter kan etter dagens regelverk ikke få midler fra kap 0250 post 60 Voksenopplæring for fremmedspråklige.

Det er fullt mulig å gi undervisning i norsk med samfunnskunnskap på, eller i tilknytning til en arbeidsplass. Dette forutsetter at midlene kanaliseres gjennom kommunen, og at undervisningen gis av en godkjent undervisningsinstans, enten organisert av kommunen eller et godkjent studieforbund. Selve undervisningen kan godt gis på arbeidsplassen og i nær tilknytning til daglige arbeidsoppgaver.

Det forutsettes videre at deltakerne ikke har tatt ut timerammen. Det er ikke noe i veien for at tilsatte som har fått timerammen, deltar på kurs organisert for deltakere som har timer til gode. De som har fått den undervisningen regelverket gir rom for, kan imidlertid ikke utløse statstilskudd eller medvirke til at gruppene må deles med den følge at statstilskuddet øker.

Departementet har ikke kjennskap til den søknaden som nå ligger i Utlendingsdirektoratet, men på grunnlag av en muntlig henvendelse var vi i oktober i kontakt med personalsjef og tillitsvalgt ved Plaza hotell og fikk opplyst følgende: Ledelsen og tillitsvalgte anser norskopplæring som viktig, og de ønsket at slik opplæring kunne gis i tilknytning til arbeidsplassen. Hotellet har ingen direkte avtale med Oslo kommune om eventuelt å gi undervisning på bedriften og har foreløpig ikke drøftet en slik mulighet med kommunen. De har imidlertid hatt kontakt med ulike instanser for å sjekke om det er mulig å få hjelp og økonomisk støtte til slik opplæring. I samarbeid med Rosenhof voksenopplæringssenter i Oslo forsøker nå hotellet å kartlegge hvor mye norskopplæring den enkelte har fått, og hvor mange som ikke har tatt ut den timerammen de kan få til norskopplæring. Ifølge Rosenhof voksenopplæringssenter, som er den største kursarrangøren i norsk med samfunnskunnskap i Oslo, vil det være mulig å organisere undervisning ved bedriften dersom det ved hotellet er fremmedspråklige som ikke har tatt ut timerammen.

Spørsmål nr. 35.

Innlevert 20. november 1996 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal.

Besvart 27. november 1996 av næringsminister Grete Knudsen.

Spørsmål:

«Hvordan vil statsråd Knutsen og Næringsdepartementet sikre at Midt-Norge får en reell mulighet til å være med i Atmels vurdering av etableringssted for en ny elektronikkfabrikk?»

Begrunnelse:

Ledelsen i den internasjonale elektronikkigiganten Atmel har signalisert at de ser på Norge som et høyst aktuelt etableringssted for en ny elektronikkfabrikk. En slik fabrikketablering kan bety opptil 1 000 nye arbeidsplasser.

Vi står i dag foran en ny industriell epoke der elektronikkindustrien blir stadig viktigere. En sterk satsing på dette området vil bl.a. gjøre Norge mindre avhengig av olje og gass. Ved å lokalisere en slik bedrift til Midt-Norge vil den kunne knyttes opp mot miljøet rundt Gløshaugen. Det vil bety god tilgang på kvalifisert arbeidskraft og en ytterligere styrking av det teknologiske miljøet og Norges teknologiske kompetanse.

Atmel har bedt om at norske myndigheter sammen med Atmel etablerer en arbeidsgruppe som utreder alle de praktiske sidene ved en slik etablering. Det er av avgjørende betydning at de sentrale myndighetene er aktivt med. Det må bl.a. vurderes hvordan SND og SIVA kan bidra med økonomisk etableringsstøtte.

Svar:

Atmel Corporation er et amerikansk elektronikkelskap som produserer halvledere. Selskapet ble etablert i 1984 i Colorado Springs, USA hvor de i tillegg til den opprinnelige produksjonslinje/fabrikk har en under bygging og en under planlegging. Videre har Atmel to produksjonslinjer i Frankrike, hvorav en under bygging.

Etableringen i Frankrike skal være finansiert med støtte tilsvarende $\frac{1}{3}$ av kostnadene ved investeringene. Samlede kostnader ved en slik fabrikk er ca. USD 700 mill. Den franske støtten kan beløpe seg til NOK 1500 mill. (investeringstilskudd på 25 pst. og «lokale» ordninger). Fra Atmels side er det forventet offentlig medvirkning ved en eventuell etablering i Norge.

Markedet for halvledere er i kraftig vekst. Atmel har derfor ønske om ytterligere en produksjonslinje. Det er ikke aktuelt å legge den til noen av de eksisterende fabrikkene. Atmel har et selskap i Norge

(Trondheim). Selskapet er et rent utviklingsselskap som bl.a. har et nært samarbeid med SINTEF.

Interessen fra Atmel for en mulig etablering av en elektronikkfabrikk i Norge ble kjent våren 1996. Beslutning om eventuell lokalisering forventes tatt av Atmel i løpet av første halvår 1997.

Status

Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) er tillagt et koordinerende ansvar i det videre arbeidet med saken. Det er innledet et samarbeid med SIVA og NTNU og med lokale myndigheter (i første rekke Trondheim kommune).

Ut fra prosjektets betydelige omfang, næringsmessige virkninger og de finansielle beløpene som vil være involvert, har det vært nødvendig å få dokumentasjoner gjennom «minirapporter». NTNU har utarbeidet rapporter om mulige konsekvenser av en slik etablering, samt en spesialutredning om en mulig lokalisering i fjell. Det foreligger også en rapport om mulighetene for utviklingskontrakter i forbindelse med bygging av anlegget og senere produktutvikling.

Det har vært løpende kontakt med Atmel. I juni i år ble det holdt et møte i Trondheim med Atmels markedsdirektør og involverte parter. Bedriften er også besøkt som et ledd i utredningsarbeidet.

SND og de involverte partene hadde 21. november 1996 et møte hvor de drøftet rapportene. Konklusjonen fra møtet er at SND utarbeider en samlet rapport for oversendelse til Nærings- og energidepartementet. Der vil det gis en oversikt over prosjektets betydning for norsk IT-industri, hvilke finansielle løsninger som er mulige innen eksisterende ordninger og hvilke tiltak som må komme i tillegg til disse dersom Norgesalternativet skal framstå som aktuelt for Atmel. Rapporten forventes å foreligge medio desember 1996.

Videre behandling

Atmel ønsker en villighetserklæring fra myndighetene som grunnlag for videre forhandlinger. Bakgrunnen for dette er at de er kjent med rammer og begrensninger som ligger i virkemiddelsystemet i forhold til bedriftens ønsker om statlig medvirkning.

Nærings- og energidepartementet finner det riktig å avvente resultatene av det lokale utredningsarbeidet og SNDs vurdering av saken før en går videre og vurderer spørsmålet om offentlig medvirkning til

etablering av en ny fabrikk i Midt-Norge. Den størrelse som saken har, og den betydningen en eventuell etablering vil kunne få i næringsmessig sammen-

heng, medfører at saken må gis en grundig behandling hvor også den offentlige finansielle medvirkningen blir vurdert spesielt.

Spørsmål nr. 36.

Innlevert 21. november 1996 av stortingsrepresentant Hallgrim Berg.

Besvart 28. november 1996 av samferdselsminister Sissel Rønbeck.

Spørsmål:

«I seinare år er det registrert stor auke i bil- og trailertrafikken på Rv52 i og gjennom Hemsedal. Det er føresatt at trafikken skal gå over Fillefjell når den vedtekne stamvegen aust-vest opnar med den nye tunnelen Aurland-Lærdal. Kva kan statsråden gjera med dei akutte trafikkproblema og tryggleiken langs Rv52, og kva vil departementet gjera for å skunde på omlegging av Riksvegen utanfor sentrum i tide til opninga av Lærdalstunnelen?»

Grunngjeving:

Hemsedal Høyre har i brev til undertekna, dagsett 12. november 1996, uttrykt stor uro over utviklinga av trafikken gjennom Hemsedal. Rv52 er sterkt belastet alt i dag, ikkje minst i sesongane, og tryggleiken er ikkje god. Det har vore dødsulykke og «nesten-ulykker» fleire gonger. Miljøproblema veks. Eit stort tal trailerar vel å køyre riksveg 52 over Hemsedalsfjellet i staden for å velja Fillefjell. Med opninga av Lærdalstunnelen som lekk i aust-vest sambandet og ny stamveg vil trafikkproblema forsterke seg dramatisk.

Hemsedal Høyre viser til at lokale styresmakter fleire gonger har oppmoda Buskerud Vegvesen om å prioritere omlegging av vegen utanom Hemsedal sentrum (Trøim). Etter kvart er bumiljøet i sentrum sterkt plaga av støy og eksos. Eit ytt byggefelt rett ved sida av Rv 52 har fått dårleg avkøyringsløyising på grunn av riksvegen, då Buskerud Vegvesen ikkje kunne tillata ny avkøyring.

Hemsedal Høyre viser logisk til at dei fleste vil velja kortaste veg frå Lærdal og austover, dvs. over Hemsedalsfjellet, og difor er det eit rimeleg folkekrav at vegen blir rusta opp gjennom Hemsedal og vidare nedover på dårlege strekningar langs Rv7.

I brevet, undertekna av Bjørn Tore Moger, gruppeleiar for kommunestyregruppa i Høgre og leiar for Hemsedal kommuneplannemnd, blir det streka under at det må gjerast noko med trafikktryggleiken i Hemsedal. M.a. er det nemnt mellombels løyising med MPG og gangfelt mellom Tuv og Trøim. Samtidig er det ei stor utfordring å få til ei omlegging av Rv52 utanom Hemsedal sentrum.

Et er samt med hemsedølene i alt dette, og vil leggja til at det er meir enn urimeleg å gjera eit stamvegvedtak sentralt utan å ta omsyn til dei problema som ein dermed påfører bygdesamfunn lokalt. Det er truleg ikkje naudsynt å nemne at det her ikkje berre er tale om eit lite bygdesamfunn, men eit område som inngår i offentlege og nasjonale satsingsområde for rekreasjon og reiseliv.

Svar:

Trafikken gjennom Hemsedal har auka dei siste 7 åra, men auken har minka sterkt frå 1992 og fram til i dag. Talet på køyretøy over fjellet er lågt. Tungtrafikkdelen har auka til omlag 20 % i dag, men talet på tunge køyretøy over fjellet er likevel under 100 pr døgn.

Lokaltrafikken og turisttrafikken til Hemsedal verker med til at trafikken på strekninga Ulsåk-Trøim-Tuv er relativt stor med ein årsdøgntrafikk på mellom 3 300 og 3 800 køyretøy, og det er vesentleg meir trafikk i vinterferien, påska, sommarferien og i helgene enn det er på vanlege dagar. Størst kvar-dagstrafikk har Trøim med 3 000 køyretøy. Trafikkauken som kan påreknast etter at tunnelen Lærdal-Aurland opnar, vil i vintersesongen medføre at trafikken på riksvegen forbi Hemsedal sentrum kan bli omlag 4 000 køyretøy pr døgn. Utanom vintersesongen er det ikkje venta at trafikken vil auke nemneverdig.

Det er relativt små ulukkestat på rv 52 i Hemsedal. Ulukkesfrekvensen er lågare enn normalt for denne typen veg. Eit unnatak frå dette er strekninga frå Robru til Ulsåk der ulukkesfrekvensen er 0,21, mens normalen er 0,17. Sjølv om ulukkesfrekvensen har vore låg, har mange av ulukkene vore alvorlege. Ein femdel av ulukkene på rv 52 frå Robru til Sogn og Fjordane grense har i dei siste 10 åra vore døds-ulykker.

Det er no bygd samanhengande gang- og sykkelveg på den mest trafikkerte strekninga i Hemsedal - frå Ulsåk til Trøim nord. Det er òg aktuelt å føre gang- og sykkelvegen 6,5 km vidare frå Trøim til Tuv i etappar. I kommuneplanen for Hemsedal for perioden 1992-2003 er det lagt inn ei line for ny rv

52 frå Ulsåk til Tuv. Prosjektet omfattar 10 km ny veg, men kan bli delt i etappar.

Prioriteringa av tiltak på rv 52 vil bli fastsett ut frå den strategi som blir resultatet av den sentrale hand-

saminga av NVVP 1998-2007. I samband med dette vil Buskerud fylkeskommune si prioritering av fylket sine rammer ved handsaminga av handlingsprogrammet hausten 1997, bli tillagt stor vekt.

Spørsmål nr. 37.

Innlevert 21. november 1996 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen.

Besvart 29. november 1996 av helsesminister Gudmund Hernes.

Spørsmål:

«Psykiatrien trenger et betydelig løft som vil medføre et stort behov for bygningsmessige endringer og nybygg. Dagens forskrift om refusjon av godkjente kostnader til amortisering og renter (vedtatt 21.02.1986 nr 542) omfatter ikke sykehusbygg til psykiatri, bare somatiske sykehus. Vil Regjeringen endre denne forskriften slik at psykiske lidelser likestilles med somatiske ved at amortiseringstilskudd også gis til psykiatriske bygg?»

Svar:

Fra 01.01.85 ble ordningen med refusjon for godkjente kapitalutgifter for kostnader til bygg innenfor psykisk helsevern opphevet. Endringen i lov om psykisk helsevern ble lagt fram i Ot.prp. nr. 8 (1984-85). Stortinget sluttet seg til forslagene i Besl. O. nr. 6 (30.11.84). De økonomiske konsekvenser av forslaget ble lagt fram i St.prp. nr. 1 (1984-85).

Før 1985 hadde Folketrygden refundert 50% av utgiftene til amortisasjon og renter for tre fjerdedeler av godkjente byggekostnader. Før 1969 hadde Folketrygden dekket 75% av godkjente driftsutgifter gjennom kurpengeordningen. Det var adgang til å belaste driftsbudsjettet med tre fjerdedeler av årlig amortisasjon og renter, fra 1977 nedsatt til 50%. Da rammefinansieringssystemet ble innført fra 1980, ble de ordinære kurpengerefusjoner tatt med i rammefinansieringen, men refusjon av godkjente kapitalutgifter ble behandlet spesielt. Refusjon for årlige godkjente kapitalutgifter ble trukket ut av den totale tilskuddsrammen.

I perioder der en ønsker utbygging av institusjoner, og gjerne bygging av nye framfor vedlikehold av eksisterende plasser vil en ordning med refusjon av kapitalutgifter virke stimulerende. Dersom en ønsker å prioritere primærhelsetjenesten og ambulant virksomhet virker det prinsipielt uheldig med økonomiske incitament som går i retning av å byg-

ge institusjoner, ofte det dyreste og mest sentraliserte ledd i behandlingsskjeden.

I vurderingen av refusjon av kapitalutgifter i Ot.prp. nr. 8 (1984-85) fant Sosialdepartementet at det var ønskelig å opprettholde ordningen for somatiske sykehus, særlig fordi det ville virke urimelig å fjerne en tilskuddsordning som hadde vært en viktig premiss for planlegging av sykehus av store økonomiske dimensjoner, og der planleggingstiden oftest er svært lang.

I Ot.prp. nr. 8 (1984-85) vurderte departementet fordeling av kapitaltilskudd mot rammetilskudd. Når en holdt de somatiske sykehus utenfor, var fordelingen til de enkelte fylkeskommuner ikke vesentlig forskjellige. Ingen fylkeskommune fikk lavere tilskudd enn tidligere sum av rammetilskudd og refusjon av kapitalutgifter. Departementet fant det derfor ønskelig å avvike ordningen som ble funnet å være prinsipielt uheldig og administrativt belastende, med unntak for somatiske sykehus. Refusjon av kapitalutgifter til bygg i psykisk helsevern ble derfor lagt inn i rammetilskuddet. Flertallet i Sosialkomiteen sluttet seg til departementets vurderinger i Innst. O. nr.11 (1984-85).

Stortinget har bedt om å få seg forelagt en handlingsplan for styrking og utvikling av tilbudet til personer med psykiske lidelser. I den stortingsmeldingen som nå er under arbeid, og som vil bli lagt fram for Stortinget i vårsesjonen 1997 vil ulike tiltak bli drøftet. Refusjon av kapitalutgifter må vurderes i forhold til hvilke behov det er som må prioriteres. Gjeninnføring av kapitalrefusjon vil kunne føre til en utbygging av institusjoner på bekostning av oppbygging av et tilbud nærmere der brukerne bor. Et desentralisert spesialisttjenestetilbud i mindre enheter må arbeide nært sammen med kommunene i behandlingsnettverk. Som del av de utredninger som gjøres i forbindelse med stortingsmeldingen, vil jeg foreta en vurdering av meldte behov for utbygging av institusjoner i psykisk helsevern, og om det er grunnlag for å endre nåværende ordning.

Spørsmål nr. 38.

Innlevert 22. november 1996 av stortingsrepresentant Per Kristian Foss.

Besvart 29. november 1996 av finansminister Jens Stoltenberg.

Spørsmål:

«Vil Statsråden ta initiativ for å utrede en omorganisering av Oslo Børs og hvilket tidsperspektiv legger Statsråden eventuelt til grunn?»

Begrunnelse:

Oslo Børs er i dag den eneste børsen i Norden som er organisert som en selveiende stiftelse og ikke som et aksjeselskap. Dette forhold kan redusere børsens effektivitet og fleksibilitet i et stadig mer dynamisk verdipapirmarked. En særlig organisering av den norske børsen kan i seg selv virke som en konkurranseulmppe overfor utenlandske aktører.

I første rekke vil det være de mindre virksomhetene i Norge som blir skadelidende dersom den norske børsen faller etter i konkurransen med utenlandske verdipapirmarkeder. For disse selskapene eksisterer det i mindre grad gode alternativer for innhenting av egenkapital i verdipapirmarkedet.

Jeg er kjent med at Oslo Børs og store brukergrupper, representert ved Næringslivets Hovedorganisasjon, Den norske Bankforening, Norges Forsikringsforbund, Norges Rederiforbund og Norges Fondsmeglerforbund, har tatt initiativ overfor finansdepartementet for at dette skal iverksette en utredning som kan bringe vårt hjemlige børsystem på linje med det som nå er vanlig ellers i Europa.

Svar:

Oslo Børs har bedt Finansdepartementet om at det nedsettes et utvalg til å utrede kravene til organisering av norsk børs. Anmodningen synes i hovedsak å bygge på en forventet økt konkurranse i tiden fremover, og en forutsetning om at eventuelle endringer i organisasjonsformen vil kunne styrke Oslo Børs' konkurranseevne.

Finansdepartementet antar i likhet med Oslo Børs at børsen vil kunne bli utsatt for økt konkurranse i årene fremover. Jeg vil imidlertid understreke at det må anses å være betydelig usikkerhet knyttet til hva som vil bidra til å styrke børsens konkurranseevne, og hvordan organisasjonsmessige endringer eventuelt vil virke inn. Fra børsens side er det antatt at økt brukerstyring vil kunne bidra til dette. En slik eventuell endring i styringsstrukturen kan oppnås både ved regelendringer innenfor den organisasjonsform som nå kreves, og gjennom endringer i kravene til organisasjonsform. Jeg vil med det første ta stilling til om jeg skal nedsette et utvalg som skal utrede alternative modeller for organisering av børsvirksomhet.

Spørsmål nr. 39.

Innlevert 22. november 1996 av stortingsrepresentant Einar Steensnæs.

Besvart 28. november 1996 av samferdselsminister Sissel Rønbeck.

Spørsmål:

«Det går i dag to ferjesamband over Boknafjorden. I begge samband betales det bompenger for å finansiere Bokn fastlandsforbindelse. Karmøy kommune har søkt om at klippekort for Skudenessambandet også kan nyttes i Boknafjordsambandet. Begge ferjeselskapene, bompengeselskapet og vegsjefen er positive. Likevel innstiller Vegdirektoratet på avslag på søknaden. Vil statsråden innfri ønsket i regionen om en prøveperiode med bruk av klippekort som omsøkt?»

Svar:

Etter Riksregulativet for ferjetakster kan sonekort utstedt for en bestemt sone også brukes på strekningene i *samme eller lavere sone innenfor et selskaps ruteområde*. Sonekort gir 40% rabatt i forhold til enkeltbillett. Bakgrunnen for utforming av regelverket er ønske om å unngå tap enten i form av tapte billettinntekter og/eller kostnadskrevende avregninger mellom selskaper. Begge disse forhold kan i sin tur føre til økte takster og/eller behov for økte subsidier i neste omgang. Dersom disse hensyn er ivaretatt, bør en kunne være fleksibel overfor brukerne.

Den aktuelle saken gjelder bruk av sonekort utenfor selskapets ruteområde, men for bruk i en lavere

sone. Inndekking av administrative kostnader og konsekvensene for ferjekonmien ellers er et sentralt spørsmål i denne konkrete saken. Prisforskjellen mellom sonekort inklusiv bompenger i de aktuelle sambandene oppgis til kr 10,20. Vegdirektoratet har i sin innstilling i saken lagt til grunn at det ikke er godtgjort at de involverte ferjeselskapene og bompengeselskapet er villige til administrere og fordele seg i mellom, innenfor rammen av den oppgitte overprisen. Tvert om opplyses det at det utover dekning av den oppgitte overpris pr tur kreves en godtgjørelse på kr 100 000 for administrere ordningen. Det foreligger heller ingen anslag over hvor mange som kan tenkes å benytte seg av denne ordningen.

Søknaden forutsetter at vegmyndighetene må dekke kostnader ved å administrere et eventuelt forsøk. Før det er aktuelt gå inn på forsøk må de aktuelle selskaper ta på seg det økonomiske ansvaret for å administrere ordningen. Bompengeselskapet må ikke bli økonomisk skadelidende. Disse vilkår synes ikke klargjort. Samferdselsdepartementet sluttet seg derfor i brev av 19.11.1996 til at dispensasjonssøknaden fra Rogaland vegkontor om godkjenning av bruk av klippekort for Skudenessambandet avslås.

Jeg kan ikke se at det er kommet nye opplysninger i denne saken som kan påvirke grunnlaget for dette vedtaket.

Spørsmål nr. 40.

Innlevert 22. november 1996 av stortingsrepresentant Hallvard Bakke.

Besvart 29. november 1996 av finansminister Jens Stoltenberg.

Spørsmål:

«I 1994 ble det utgitt en rapport; SNF-rapport nr. 26/1994: «Effektivitetskostnader ved beskatning - en oversikt over og kritisk vurdering av norske og internasjonale anvendte generelle likevektsanalyser» av Ulf Pedersen. Til tross for at prosjektet var medfinansiert av Finansdepartementet, kan jeg ikke se at det er redegjort for i f.eks. Nasjonalbudsjettet eller revidert nasjonalbudsjett.

Hvorfor ikke, siden det berører helt sentrale spørsmål i den politiske debatten? Vil departementet senere gi en slik orientering om innholdet i rapporten?»

Svar:

Finansdepartementet finansierer flere forskningsprosjekter der det er utgitt en rekke rapporter. Dette skjer uten at det nødvendigvis gis en konkret vurdering av hver enkelt rapport i Nasjonalbudsjettet eller Revidert nasjonalbudsjett. Slike forskningsrapporter utgjør likevel en del av grunnlaget for departementets arbeid på ulike områder.

Den omtalte SNF-rapporten er benyttet som grunnlagsdokument i flere sammenhenger. Den inngår som ett av Kostnadsberegningsutvalgets grunnlagsdokumenter i deres arbeid med lønnsomhetsvurderinger i offentlig sektor. Grønn skattekommisjon gir videre i NOU 1996: 9 en relativt bred omtale av problemstillinger knyttet til å utforme et effektivt skattesystem, og viser blant annet til den omtalte analysen. Departementet vil følge opp dette i arbeidet med stortingsmeldingen om grønne skatter. Det kan også nevnes at Zimmer-utvalget (NOU 1996: 20 Ny lov om eiendomsskatt) refererer til rapporten. I tillegg til fordelingsmessige hensyn, legger departementet stor vekt på å utforme skattesystemet med sikte på at de samlede effektivitetskostnadene ved beskatning blir så lave som mulig. I den sammenheng kan empiriske modellbaserte analyser av den typen som omtales i SNF-rapport nr. 26/1994, gi nyttig bakgrunnskunnskap. Finansdepartementet har utover dette ingen planer om å gi en særskilt omtale av denne rapporten.

Spørsmål nr. 41.

Innlevert 22. november 1996 av stortingsrepresentant Hallvard Bakke.

Besvart 29. november 1996 av finansminister Jens Stoltenberg.

Spørsmål:

«Vil Finansdepartementet f.eks. i forbindelse med utarbeidelsen av Revidert Nasjonalbudsjett foreta de nødvendige beregninger slik at internasjonale sammenligninger - når det gjelder offentlige utgifter - kan skje på en måte som beskrevet nedenfor?»

Begrunnelse:

Internasjonale sammenligninger over hvor stor del av BNP det offentlige disponerer, vil være avhengig av en rekke forhold. For eksempel må man når det gjelder overføringer ta hensyn til at en del tilbakebetales i skatt i noen land, mens andre har mer netto overføringer. Det har betydning om f.eks. barne-trygd eller rentetilskudd bevilges over statsbudsjettet eller trekkes fra på skatten. Demokratiske forhold er også viktige. Land med en relativt større andel eldre mennesker vil nødvendigvis få større utgifter til helse og omsorg. Endelig er fordeling av tjenester på

offentlige og privat sektor - f.eks. innenfor helse og utdanning - av betydning. I forbindelse med den svenske langtidsutredningen ble det foretatt en slik korleksjon som viste at de offentliges andel av utgiftene i Norge ble mindre enn den vanlige, overfladiske sammenligningen viser. Denne analysen ble foretatt for en del år tilbake. Det ville være av betydelig interesse å få foretatt en tilsvarende oppdatert analyse.

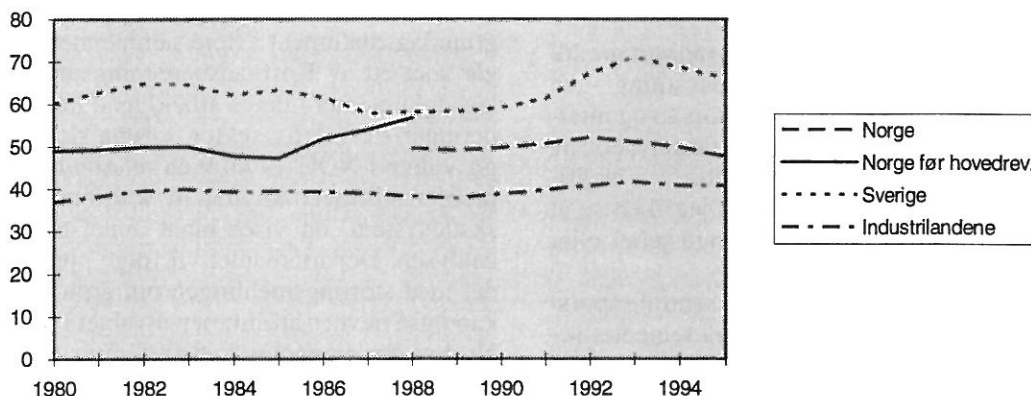
Svar:

Det finnes flere ulike måter å måle størrelsen på offentlig sektor på. Totale offentlige utgifter som andel av BNP er bl.a. en indikator for hvilket skatte- og avgiftsnivå som, på lang sikt, er nødvendig for å sikre balanse i offentlige budsjetter. Totale offentlige utgifter som andel av BNP i Norge, slik OECD måler det, utgjorde i 1995 47,6 prosent. Dette er betydelig lavere enn Sverige, men høyere enn gjennomsnit-

tet for industrilandene¹⁾ jf. figur 1 under. Sammenlikninger mellom Norge og andre land vanskeligjøl-

res nå av at Norge, som hittil eneste land, har tatt i bruk ny nasjonalregnskapsstandard.

Figur 1 Totale offentlige utgifter som andel av BNP.

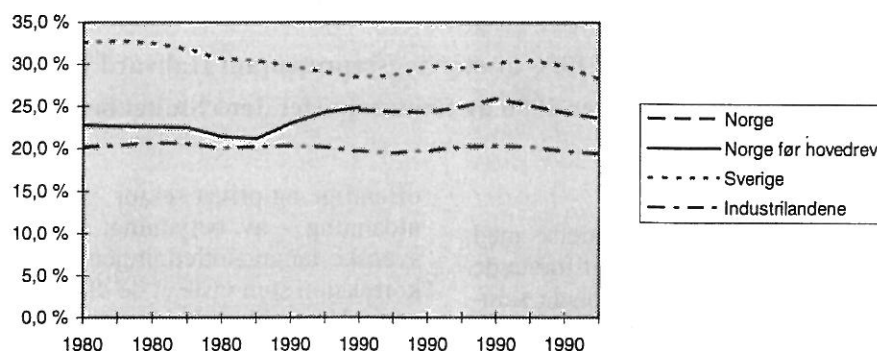

Kilde: OECD og Statistisk sentralbyrå.

Totale offentlige utgifter er et bruttotall som i tillegg til offentlig konsum og investeringer også inkluderer renteutgifter og overføringer til privat sektor og utlandet. En alternativ indikator er derfor summen av konsum og bruttorealinvesteringer i offentlig forvaltning som andel av BNP. Dette er et mål på hvor stor andel av den årlige verdiskapingen

som anvendes i offentlig sektor. Av figur 2 går det frem at avstanden mellom Norge og Sverige for konsum og bruttorealinvesteringer er mindre enn for totale offentlige utgifter. Dette henger bl.a. sammen med at offentlig sektor i Sverige har høye renteutgifter p.g.a. en relativt stor bruttogjeld.

Figur 2 Totalt offentlig konsum om bruttorealinvesteringer som andel av BNP.

Kilde: OECD og Statistisk sentralbyrå.

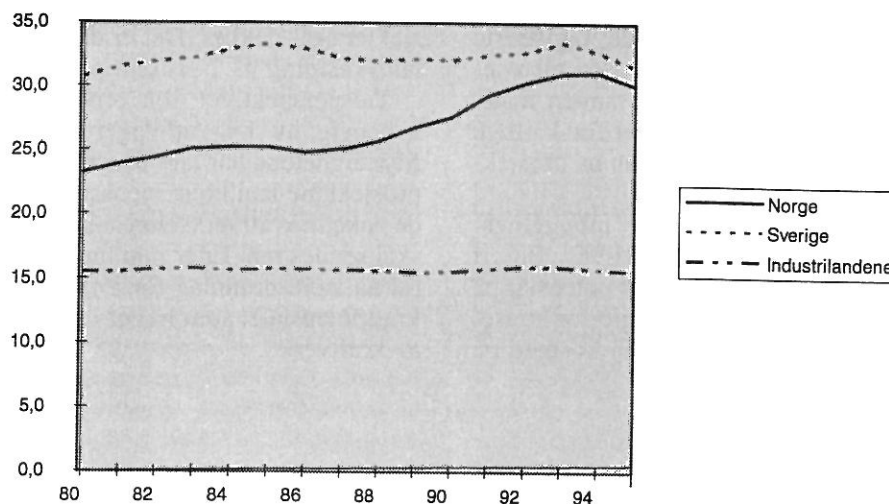
Et ytterligere mål som er av interesse er den offentlige forvaltnings andel av samlet sysselsetting. I 1995 var om lag 30 prosent av alle sysselsatte i Norge ansatt i offentlig forvaltning, jf. figur 3. Av disse igjen er var over 3/4 ansatt i kommuneforvaltningen. Norge har noe lavere andel sysselsatte i offentlig forvaltning enn Sverige, men forskjellen er nå relativt liten. Sammenliknet med industrilandene har Sverige og Norge en vesentlig høyere sysselsetting i

offentlig forvaltning. Bortsett fra de nordiske landene, Østerrike, Frankrike og Canada er det ingen av de andre industrilandene som har en offentlig sysselsettingsandel som er høyere enn 20 prosent.

I tillegg til andelen sysselsatte kan en også se på andelen av totalt utførte timeverk i offentlig forvaltning. Offentlig sektors andel av totalt antall utførte timeverk i Norge var i 1995 26,8 prosent. Bakgrunnen for at sysselsettingsandelen er høyere enn timeverksandelen er at det er flere deltidsansatte i offentlig enn i privat sektor.

¹⁾ OECD-landene utenom noen nye medlemsland, jf. NB97 avsn. 2.2

Figur 3 Offentlige sysselsetting som andel av samlet sysselsetting, antall personer.

Kilde: OECD og Statistisk sentralbyrå.

Finansieringen av sosiale ordninger kan skje på forskjellige måter. Om støtten skjer over offentlige budsjetter eller indirekte gjennom skattefradragssystemer vil være av betydning for størrelsen på de totale offentlige utgiftene. Videre vil ansvarsfordelingen mellom privat og offentlig sektor bl.a. for utdanning og helse, variere fra land til land og derfor vanskeliggjøre internasjonale sammenlikninger. Å korrigere offentlige utgifter for slike ulikheter mellom land er av forskjellige årsaker vanskelig. For det

første vil en støte på statistiske problemer. Et annet problem vil være å komme fram til en god avgrensning mellom hva en skal velge å korrigere for og ikke i mange og ulike land.

Finansdepartementet er likevel av den oppfatning at de sammenlikningene som er gjort over, av totale offentlige utgifter, offentlig konsum og investering og samlet sysselsetting i offentlig sektor er nyttige for flere formål. Dette vil ligge til grunn for analysene bl.a. i budsjettokumentene.

Spørsmål nr. 42.

Innlevert 26. november 1996 av stortingsrepresentant Lars Sponheim.

Besvart 2. desember 1996 av nærings- og energiminister Grete Faremo.

Spørsmål:

«Jeg viser til meldinger i nyhetsmedia om at NVE skal ha mottatt 230 planer for opprusting og utvidelse av eksisterende kraftverk. Totalt skal planene omfatte produksjonsutvidelser i størrelsesorden 10 milliarder kWh. Hva er prisoverslagene pr. kWh for disse planene, hva er tilsvarende pris for den billigste halvdelen av disse planene og hva slags tidsperspektiv for produksjonsutvidelser er anlagt i de planene NVE har mottatt?»

Svar:

NVE har foretatt en registrering av konkrete prosjekter for å få fram det tilgjengelige vannkraftpotensialet. Dette er et arbeid som har pågått kontinuerlig siden 1986 da prosjektet «Opprusting og utvidelse av kraftverk» ble startet opp. NVE har således ikke mottatt 230 planer for opprusting og utvidelse

av kraftverk. De omtalte meldingene i nyhetsmedia er basert på misforståelser.

I forbindelse med siste rullering av Samlet plan for vassdrag, jf. St.meld. nr. 60 (1991-92) og Innst. S. nr. 114 (1992-93), ble det lagt spesiell vekt på opprustings- og utvidelsesprosjekter ved den endelige plasseringen, for å prioritere bedre utnyttelse av det eksisterende vannkraftsystemet. En betydelig del av prosjektene er likevel plassert i kategori II i Samlet plan. Disse prosjektene kan det ikke søkes konsekvens for nå.

Det er bare et fåtall av de registrerte prosjektene for opprusting og utvidelser som foreligger som konsesjonssøknader. Det er derfor ikke mulig å gi noe nøyaktig svar med hensyn til kostnadsoverslag. Utbyggingskostnader for denne type prosjekter er mer usikre enn for helt nye vannkraftprosjekter fordi det dreier seg både om en utvidelse og en oppgradering av eksisterende kraftverk. Utbyggingskostnade-

ne er derfor helt avhengig av gjenværende levetid og den verdi en setter på eksisterende anlegg. NVE har beregnet utbyggingskostnadene for de registrerte prosjektene, men utbyggerne kan vurdere gjenværende levetid og andre faktorer på en annen måte. Usikkerhet ved prosjektene kan slå ut i forskjellige vurderinger av lønnsomhet og størrelsen på prosjektet.

NVE har beregnet gjennomsnittlig utbyggingskostnad til 24 øre/kWh (prisnivå 01.01.96). Basert på de beregninger NVE har gjort, vil et potensial på ca. 3 TWh av de prosjektene som er frigitt for konsesjonsbehandling, kunne bygges ut til en kostnad på

under 21 øre/kWh. Det betyr at kraften må selges til 21 øre/kWh for at kostnadene ved det dyreste prosjektet skal dekkes. Det er da lagt til grunn en kapitalavkastning på 7 prosent p.a.

Tidsperspektivet for produksjonsutvidelsene er avhengig av hva utbyggerne bestemmer seg for. Myndighetene har lagt til rette for at mange av disse prosjektene kan konsesjonssøkes, men det er opp til de enkelte kraftverkseiere å bestemme når en søknad skal sendes inn. Etter min mening burde det imidlertid nå være grunnlag for å få realisert en del av det kraftpotensialet som ligger i opprusting og utvidelse av kraftverk.

Spørsmål nr. 43.

**Innlevert 28. november 1996 av stortingsrepresentant Hallgrim Berg.
Besvart 5. desember 1996 av samferdselsminister Sissel Rønbeck.**

Spørsmål:

«Takstane ved bomstasjonen i Lier har auka med 200 pst sidan den vart etablert. Departementet vil no auke satsane ved Kjellstadbommen med 50 pst - frå 10 til 15 kroner - for å forskottere prisstigninga fram til år 2001.

Er ikkje slik langtidsforskottering i strid med føresetnadene frå Stortinget i St.prp. nr. 119 og Innst. S. nr. 293 (1987-88)?»

Svar:

Det er ikkje rett at departementet har nytta forskottering av prisstigning fram til år 2001 som ein premiss i si takstavgjerd. Eg viser til den utførlege grunngjevinga som er gitt i vedlagte brev av 26.11.96 frå Samferdselsdepartementet, og meiner at departementet sitt vedtak ikkje er i strid med føresetnadene i St.prp. nr. 119.

Vedlegg til svar:

Statens vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 8142 Dep
0030 OSLO

Klage på vedtak om nye bompengetakster ved Kjellstadbommen i Lier

Vi viser til Vegdirektoratets brev av 09.09.96, der direktoratet tilrår å opprettholde vedtak av 23.07.96 om å øke takstene fra 10 til 15 kr for ordinære passeringer og fra 3 til 5 kr for rabatterte passeringer av Kjellstadbommen i Lier.

Samferdselsdepartementet har i brev av 26.09.96 gitt klagen oppsettende virkning.

1. Klager på takstøkningen

Følgende personer og organisasjoner har påklaget Vegdirektoratets takstvedtak av 23.07.96 innen klagefristen 05.09.96:

- F. Johansen, Oslo
- Berit Bondi, Hvalstad
- TESS og Teknisk Service AS, Lierstranda
- NHO Buskerud
- Lier kommune
- Norges Automobil-Forbund, avd. Drammen og Oppland
- Norges Automobil-Forbund
- Arne Meyer, Oslo
- Reistadlia Vel

I tillegg har Norges Lastebileier-Forbund påklaget Vegdirektoratets takstvedtak i brev av 17.09.96 til Samferdselsdepartementet.

Vi viser dessuten til brev av 23.09.96 fra Lier kommune og brev fra Norges Automobil-Forbund, avd. Drammen og Oppland (udatert), der direktoratets innstilling til departementet i klagesaken kommenteres, jf. brev av 09.09.96.

Klagerne framsetter i hovedsak følgende argumenter:

–Takstøkningen er i strid med forutsetningene i St.prp. nr. 119 (1987-88).

I sin godkjenning av takstøkningen har Vegdirektoratet lagt til grunn at den alminnelige prisstigningen har vært på ca. 23,5 pst. siden 1989. Videre har Vegdirektoratet forutsatt en prisstigning på 1,5 pst. i 1997 og 2 pst. årlig i perioden 1998-2001, som i følge Vegdirektoratet er moderate anslag sett i forhold til bl.a. Statistisk sentralbyrås prognoser fram til år-

tusenskiptet. Dette gir totalt sett en prisstigning på ca. 36 pst. i perioden 1989-2001.

Vegdirektoratets godkjenning innebærer en takstøkning for ordinær passering på 50 pst. og for rabattberettigede reiser på 67 pst. Dette er høyere enn den beregnede prisstigningen i perioden 1989-2001. Av Vegdirektoratets beregninger framgår det imidlertid at det totale inntektsnivået vil bli på omtrent samme nivå med direktoratets forslag til justering som ved en takstøkning i tråd med prisstigningen.

Vegdirektoratet mener at det må kunne godtas en forskuttering av framtidig inflasjon i tråd med moderate prisprognoser. Direktoratet viser til at det i praksis ikke er mulig å justere taksten kontinuerlig. Dette gjør at taksten i visse perioder blir liggende under den generelle prisstigningen slik at bompengeselskapet taper inntekter, både direkte gjennom manglende takstforhøyelse og indirekte gjennom tapte renteinntekter. For å kompensere dette tapet må takstene økes med mer enn den generelle prisstigningen.

Samferdselsdepartementet vil vise til at det formelle grunnlaget for å inflasjonsjustere takstene ved Kjellstadbommen følger av St.prp. nr. 119 (1987-88) Om ny bompengefinansiert E-76 fra Drammen til Mjøndalen og omtale av E-18 i Drammen og nordre Vestfold, jf. Innst. S. nr. 293 (1987-88). Det heter der (side 4) at

«Samferdselsdepartementet forutsetter imidlertid at takstene kan justeres for å kompensere for den alminnelige prisstigning, men at dette vurderes etter hvert.»

Samferdselsdepartementet legger vekt på etablere et mest mulig praktisk og effektivt takst- og innkrevingssystem. Vi mener at det er i tråd med forutsettningene i St.prp. nr. 119 å foreta en viss forskuttering av framtidig inflasjon. Dette vil være nødvendig for å unngå en for hyppig justering av takstene. Departementet finner det imidlertid vanskelig å begrunne hele den foreslåtte takstøkningen ut fra dette hensynet, og gir klagerne delvis medhold på dette punktet.

– *Vegdirektoratets tall på prisstigningen i perioden 1989-1996 stemmer ikke med den faktiske prisstigningen.*

Vegdirektoratet la i godkjenningsbrevet av 23.07.96 til grunn at det siden 1989 har vært en prisstigning på omlag 23,5 pst. Ved fornyet behandling har imidlertid Vegdirektoratet funnet at det er riktig å legge til grunn at takstene i proposisjonen er uttrykt i 1988 priser, dvs det året proposisjonen ble behandlet. Vegdirektoratet har således kommet til at korrekt inflasjon, beregnet ut fra konsumprisindeksen med 1988 som basisår, er på 24,1 pst. Ut fra dette konkluderer Vegdirektoratet i brev av 09.09.96 med at

«vår beregning av prisstigningen fortsatt er riktig».

Samferdselsdepartementet gir klageren medhold i at direktoratet har lagt til grunn for høy prisstigning i perioden 1989 til 1996. Departementet slutter seg imidlertid til direktoratets vurdering om å bruke 1988, og ikke 1989, som basisår ved beregning av inflasjonen. Dette gjør at beregnet inflasjon er noe høyere enn det som var forutsatt i direktoratets godkjenningsbrev av 23.07.96.

– *Takstene er økt med 200 pst. siden bomstasjonen ble etablert.*

Innkrevningen ved Kjellstadbommen startet opp for å finansiere utbyggingen av E18 Drammensbrua, jf. St.prp. nr. 169 (1973-74). Dagens innkreving ved Kjellstadbommen går bl.a. til å finansiere utbyggingen av rv 11 Drammen-Mjøndalen med tilstøtende veg (Konnerudnedføringen), som er et annet bompengeprojekt, jf St.prp. nr. 119 (1987-88). Samferdselsdepartementet vil peke på at dagens takster tilsvare takstene som ble foreslått i St.prp. nr. 119, og at takstøkningen må ses i forhold til dette nivået.

– *Takstøkningen vil gi avvisningseffekter som er uheldige for omkringliggende områder mhp trafikk sikkerhet og miljø*

I brev av 23.09.96 fra Lier kommune er trafikkøkningen på omkjøringsvegene grunnet takstøkningen anslått til ca. 4 000 ÅDT (når det forutsettes en trafikkavvisning på 10 pst.). Kommunen viser til at dette gir økt miljøbelastning, og krever økte kompensasjonsmidler-/tiltak.

Vegdirektoratet opplyser at ÅDT ved Kjellstadbommen er på ca. 27 000, slik at en trafikkavvisning på 10 pst. gir en trafikkøkning på ca. 2 700 ÅDT på omkjøringsvegene. Videre redegjør direktoratet for at trafikkavvisningen på 10 pst. som er lagt til grunn i beregningene anses å være et relativt høyt anslag. Direktoratet finner det også sannsynlig at en del av trafikantene lar være å kjøre som følge av takstøkningen. Ut fra dette mener Vegdirektoratet at trafikkøkningen på det lokale vegnettet blir vesentlig lavere enn 2700 ÅDT. I følge Vegdirektoratet må det likevel påregnes noe økt trafikk på lokalvegnettet med tilhørende miljø- og sikkerhetsulemp. Direktoratet mener imidlertid at denne økningen ikke er så stor at den tilsier ytterligere kompensasjonstiltak i Lier kommune.

Det kan ut fra dette synes som om trafikkøkningen i Lier kommune vil bli lavere enn det kommunens beregninger tilsier. Samferdselsdepartementet forutsetter imidlertid at Statens vegvesen vil følge trafikk situasjonen i Lier kommune, og eventuelt vurdere konkrete tiltak dersom dette skulle vise seg nødvendig.

– *Økningen representerer en urimelig stor tilleggsbelastning for trafikanter som passerer bommen hyppig.*

Generelt vil Samferdselsdepartementet peke på at de fleste trafikanter må antas å foretrekke en mer gradvis prisøkning framfor en større engangsøkning. Selv om prisøkningen i dette tilfellet er på 50 pst. for vanlige reiser og 67 pst. for rabattberettigede reiser utgjør imidlertid dette relativt små beløp, hhv. 5 og 2 kr. Det vises også til at arbeidsreiser (forutsatt passering fem dager i uka) gir rett til rabatt, slik at tilleggsbelastningen for denne gruppen ikke blir svært stor målt i kroner.

2. Kostnadsøkning

Kostnadene for de bompengefinansierte prosjektene er økt både i forhold til St.prp. nr. 119 (1987-88) og St.prp. nr. 1 (1993-94). Det redegjøres i St.prp. nr. 1 (1994-95) for, jf omtalen av hovedvegutbyggingen i Drammensområdet, at kostnadene for de bompengefinansierte prosjektene er økt bl.a. som følge av at det gjennom planprosessen er lagt vekt på å finne skånsomme løsninger mht. miljø og trafikksikkerhet. Videre er kostnadsoverslaget for rv 11 Drammen - Mjøndalen økt med 112 mill. kr sett i forhold til St.prp. nr. 1 (1993-94). Vegdirektoratet viser til at kostnadsoverslaget nå er utarbeidet på et mer detaljert planleggingsnivå.

Samferdselsdepartementet viser til St.meld. nr. 46 (1990-91) Om endring i rammebetingelser for bompengeprojekter, der det er gitt anledning til å øke bompengetakstene med inntil 20 pst. reelt eller bompengeperioden med inntil 5 år dersom økonomien i prosjektet går dårligere enn forutsatt.

Av hensyn til å bedre selskapets økonomiske situasjon som følge av kostnadsøkningene finner departementet det nødvendig at takstene økes.

3. Konklusjon

Samferdselsdepartementet stadfester Vegdirektoratets vedtak om å øke takstene fra 10 til 15 kr for ordinære passeringer og fra 3 til 5 kr for rabatterte passeringer. Takstøkningen begrunnes ut fra hensynet til å inflasjonsjustere takstene samt den kostnadsøkningen som har funnet sted.

Samferdselsdepartementet ber om at Vegdirektoratet gjør kjent departementets avgjørelse for klagerne og andre berørte parter, og at vedtaket settes i verk snarest mulig.

Med hilsen

Knut Rønning e.f.

Kjell Rosanoff

Spørsmål nr. 44.

Innlevert 29. november 1996 av stortingsrepresentant Paul Chaffey.

Besvart 6. desember 1996 av miljøvernminister Torbjørn Berntsen.

Spørsmål:

«Stortinget vedtok 21. mars 1995 en endring i Plan- og bygningslovens bestemmelser om konsekvensutredning, som en tilpasning til EUs Rådsdirektiv 85/337/EØF. Dette direktivet er allerede ved Norges inntreden i EØS gjort gjeldende for Norge, selv om loven ennå ikke har trådt i kraft. Når vil loven tre i kraft, og hvilke regler/hvilke praksis gjelder for konsekvensutredninger i tida fram til loven trer i kraft?»

Begrunnelse:

Da Stortinget i mars 1995 vedtok endringer i Plan- og bygningslovens bestemmelser om konsekvensutredning, som en tilpasning til EUs Rådsdirektiv 85/337/EØF, ble det ved en «inkurie» ikke vedtatt noe om når loven skulle tre i kraft. I Ot.prp. nr. 24 (1994-95) er det imidlertid antydning «eventuell iverksetting av loven sommeren 1995». Det er videre redegjort for at det ikke er anledning til å gi overgangsbestemmelser i loven, fordi «EØS-avtalen forutsatte at direktivet om miljøkonsekvensutredninger skulle

vært implementert i nasjonal lovgivning innen tidspunktet for EØS-avtalens ikrafttreden, d.v.s 1. januar 1994».

I Ot.prp. nr. 61 (1994-95) rettes feilen fra lovvedtaket opp, ved at Stortinget inviteres til å vedta at loven (lovendringen nevnt over) skal tre i kraft fra den tid Kongen bestemmer, noe Stortinget også gjør. Det opplyses at «både lov og forskrifter kan tidligst tre i kraft 1.1.1996».

EØS-regelverket for konsekvensutredninger gjelder for Norge. Dette regelverket er - på dette området - strengere enn det som så langt jeg har brakt på det rene fortsatt er norsk lovverk. Samtidig heter det i Ot.prp. nr. 24 at

«at disse tiltakene (tiltak i perioden mellom EØS-avtalens ikrafttredelse ved behandlingen etter gjeldende regelverk legger opp til en praksis som er mest mulig i samsvar med direktivet.»

Dette skaper en uklar situasjon både med hensyn til hvilke tiltak som skal meldes til ansvarlig miljømyndighet - altså hvilke tiltak som skal vurderes

konsekvensutredet - og hvilke tiltak som det nødvendigvis *skal* gjennomføres konsekvensutredning for.

Svar:

Jeg viser til ditt spørsmål om tidspunkt for ikraftsetting av reviderte bestemmelser om konsekvensutredninger og hvilken praksis som gjelder i tiden frem til iverksetting.

Som du viser til skyldes revisjonen tilpasning til EUs rådsdirektiv 85/337/EØF.

EFTA Surveillance Authority (ESA) ble i 1994 varslet om at Norge hadde igangsatt arbeidet med implementering av direktivet og at vi i perioden frem til ikraftsetting skulle tilfredsstille direktivets krav gjennom behandling etter gjeldende regelverk.

Stortinget vedtok endringer i lovbestemmelsene om konsekvensutredninger i mars 1995 og ved behandling av Ot.prp. nr. 61 (1994-95) vedtok Stortinget at loven skal tre i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Jeg er nå inne i avslutningen av arbeidet med forskrift til loven. Etter planen skal forskriften fastsettes i statsråd før nyttår. Forskriftsutkastet inneholder i samsvar med loven to lister med tiltak, såkalt Vedlegg I og Vedlegg II. Vedlegg I er en liste over tiltak som alltid skal meldes og konsekvensutredes. Vedlegg II er en liste over tiltak som skal meldes og konsekvensutredes dersom tiltaket faller inn under fastsatte miljøkriteries.

Jeg legger opp til at lov og forskrift trer i kraft 1.1.97, unntatt for tiltakene på Vedlegg II, som vil tre i kraft 1. juli 1997. Bakgrunnen for en todelt ikraftsetting er å få tilfredsstillende opplæring i kommunene og hos andre berørte.

I perioden 1.1. - 1.7.97 vil jeg i nødvendig grad bruk departementets mulighet til å pålegge konsekvensutredning i særlige tilfeller, jf. lovens § 33-2, 4. ledd.

ESA er varslet om denne ordningen.

Spørsmål nr. 45.

Innlevert 2. desember 1996 av stortingsrepresentant Erik Solheim.

Besvart 4. desember 1996 av bistandsminister Kari Nordheim Larsen.

Spørsmål:

«Aftenposten har i en rekke avisoppslag avdekket at konsulenter i Palestina mottar meget høy lønn, i tillegg til at de får en rekke tilleggsgoder som gratis reiser for ektefelle. Synes bistandsministeren at de betingelser som Aftenposten har avdekket er akseptable, og mener hun det er mulig å skaffe oppslutning blant det norske folk for et fortsatt høyt bistandsnivå når bistandsarbeidere får slike betingelser?»

Svar:

Det vises til ovennevnte spørsmål av 2. desember d.å. vedrørende betingelser for konsulenter i de palestinske områder.

La meg innledningsvis vise til at bruk av konsulenter i mange sammenhenger inngår som en nødvendig del av norsk bistand. I forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 19 (1995-96) ga Stortinget sin tilslutning til økt satsing på kompetanse- og institusjonsutvikling i norsk bistand. Bruk av konsulentbistand vil være et element i oppfølgingen av denne satsingen. Behov for konsulenthjelp varierer imidlertid sterkt. En rekke faktorer spiller inn, bl.a. om planer må utarbeides fra grunnen av og om det er tilgjengelig kompetanse og kapasitet på mottakersi-

den. Krav til hurtig fremdrift i planlegging og gjennomføring av utviklingstiltak må også tillegges vekt. Ved bruk av konsulenttenester er det viktig å sikre at utvelgelse av konsulenter skjer på en ryddig måte. Når det gjelder lønn og andre betingelser, skal det legges vekt på å oppnå en lavest mulig pris for den aktuelle tjeneste. Kontraktsforhandlinger skal skje med dette som utgangspunkt.

NORADs erfaring er at prisnivået for norske konsulentselskaper med bistandsrelevant kompetanse normalt er 80 000-110 000 kroner pr. månedsverk. Dette skal bl.a. dekke lønn, sosiale kostnader og generelle driftskostnader for selskapet. Utgifter til diverse utstyr (PC, transport m.v.) som er nødvendig for oppdraget, kan komme i tillegg til månedsraten. Slikt utstyr tilfaller normalt mottaker av bistanden når oppdraget er fullført.

Bruk av konsulenter i statsadministrasjonen er et omfattende problemkompleks. Allerede før de aktuelle sakene kom opp, hadde Utenriksdepartementet tatt skritt for å iverksette en kritisk gjennomgang av om dagens system for kjøp av slike tjenester sikrer en effektiv utnyttelse av norske bistandsmidler. Vurderingen vil omfatte kjøp av tjenester foretatt både av Utenriksdepartementet og NORAD og kjøp som andre lands myndigheter foretar på bakgrunn av avtale om norsk finansiering.

Spørsmål nr. 46.

Innlevert 2. desember 1996 av stortingsrepresentant Erik Solheim.

Besvart 4. desember 1996 av bistandsminister Kari Nordheim Larsen.

Spørsmål:

«Er de lukrative lønnsbetingelsene som er avdekket for konsulenter i Palestina et engangstilfelle i norsk bistand, eller finnes slike betingelser også i andre programmer, og i tilfelle hvilke?»

Svar:

Det vises til ovennevnte spørsmål av 2. desember d.å. vedrørende betingelser for konsulenter i de palestinske områder.

La meg innledningsvis vise til at bruk av konsulenter i mange sammenhenger inngår som en nødvendig del av norsk bistand. I forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 19 (1995-96) ga Stortinget sin tilslutning til økt satsing på kompetanse- og institusjonsutvikling i norsk bistand. Bruk av konsulentbistand vil være et element i oppfølgingen av denne satsingen. Behov for konsulenthjelp varierer imidlertid sterkt. En rekke faktorer spiller inn, bl.a. om planer må utarbeides fra grunnen av og om det er tilgjengelig kompetanse og kapasitet på mottakersiden. Krav til hurtig fremdrift i planlegging og gjennomføring av utviklingstiltak må også tillegges vekt. Ved bruk av konsulenttjenester er det viktig å sikre

at utvelgelse av konsulenter skjer på en ryddig måte. Når det gjelder lønn og andre betingelser, skal det legges vekt på å oppnå en lavest mulig pris for den aktuelle tjeneste. Kontraktsforhandlinger skal skje med dette som utgangspunkt.

NORADs erfaring er at prisnivået for norske konsulentselskaper med bistandsrelevant kompetanse normalt er 80 000-110 000 kroner pr. månedsverk. Dette skal bl.a. dekke lønn, sosiale kostnader og generelle driftskostnader for selskapet. Utgifter til diverse utstyr (PC, transport m.v.) som er nødvendig for oppdraget, kan komme i tillegg til månedsraten. Slikt utstyr tilfaller normalt mottaker av bistanden når oppdraget er fullført.

Bruk av konsulenter i statsadministrasjonen er et omfattende problemkompleks. Allerede før de aktuelle sakene kom opp, hadde Utenriksdepartementet tatt skritt for å iverksette en kritisk gjennomgang av om dagens system for kjøp av slike tjenester sikrer en effektiv utnyttelse av norske bistandsmidler. Vurderingen vil omfatte kjøp av tjenester foretatt både av Utenriksdepartementet og NORAD og kjøp som andre lands myndigheter foretar på bakgrunn av avtale om norsk finansiering.

